

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УСТАВНИ СУД
11000 БЕОГРАД
Бул. краља Александра 15

УСТАВНА ЖАЛБА

**ПОДАЦИ О
ПОДНОСИОЦУ
УСТАВНЕ ЖАЛБЕ:**

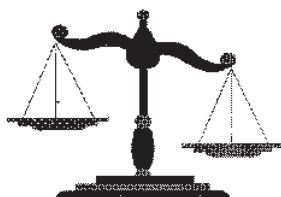
**ИЛИЈА Р. ДЕВИЋ ИЗ
БЕОГРАДА, ВИЛЕ
РАВИЈОЈЛЕ БР. 9,**

**ПОДАЦИ О
ПУНОМОЋНИКУ:**

**ВЛАДИМИР Љ. ДОБРИЋ,
АДВОКАТ
АДРЕСА: БЕОГРАД,
БИРЧАНИНОВА 15**

БЕОГРАД, 2021

Заједничка адвокатска канцеларија *Добрић*

Адвокати:

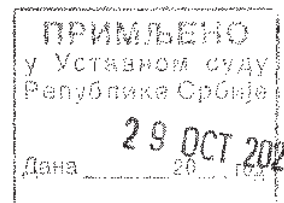
Владимир Љ. Добрић

Душан М. Васиљевић

Бранислав Маринковић

Ана Н. Деспотовић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УСТАВНИ СУД
11000 БЕОГРАД
Бул. краља Александра 15

УСТАВНА ЖАЛБА

А) Подаци о подносиоцу уставне жалбе:

Илија Р. Девећ из Београда, Виле Равијојле бр. 9,
ЈМБГ

Б) Подаци о пуномоћнику:

Владимир Љ. Добрић, адвокат

Адреса: Београд, Бирчанинова 15

Број телефона: 011 2687-514, 3621-448, 3621-449

Доказ: 1. Пуномоћје за изјављивање уставне жалбе

В) Подаци о појединачном акту или радњи који се оспорава:

Уставном жалбом се побија пресуда **Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021.** којом се мериторно одлучује да се одбија ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1556/18 од 09.10.2018. године.

Доказ: 2. Пресуда Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021.

Пресуда Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. уручена је путем препоручене поште пуномоћнику подносиоца уставне жалбе адв. Владимиру Добрићу из Београда дана 04.10.2021.

Доказ: 3. Пријемни печат од 04.10.2021.

Скраћено образложење уставне жалбе:

Уставна жалба се подноси због повредне Уставом РС и Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама гарантованог права на имовину и права на правично суђење. Подносилац уставне жалбе у оба случаја повреде има статус жртве, одн. оштећеног, као лица чија права су повређена.

У случају повреде права на имовину Илија Девећ има статус како непосредно, тако и посредно оштећеног, као лица које је имало легитимно очекивање да ће Град Нови Сад, као орган јавне власти, у вршењу функција јавне власти, извршавати обавезе које је преузео по основу једностраног обећања да ће дозволити и поштовати обавезе по основу изградње нове аутобуске станице и сервиса на локацији АТП „Војводина“ а.д. у Новом Саду, по основу обавеза из измењеног Генералног плана Града Новог Сада до 2021. године усвојеног на седници Скупштине Града од 03.03.2006. године, по основу закљученог уговора од 08.05.2006. са АТП „Војводином“ а.д. Нови Сад који је Град Нови Сад закључио у поступку спровођења наведеног планског акта, као и по основу издатих грађевинских и употребних дозвола за новоизграђену аутобуску станицу и сервис на локацији АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад. Обавеза коју је Град Нови Сад преузео а није извршио (посебно на основу издатих употребних дозвола у време важења измењеног планског акта). Све наведене обавезе Града Новог Сада састојале су се у регулисању премештања аутобуског саобраћаја са старе локације у центру града на локацију АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад, и то путем регулисања међуградског и међународног аутобуског саобраћаја и аутобуских стајалишта у граду на начин да новоизграђена аутобуска станица и сервис на локацији АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад могу да обављају делатности за коју је Град Нови Сад издао грађевинске и употребне дозволе, због којих је Илија Девећ и уложио своја средства као инвеститор, због којих је преузео јемства по основу кредитних обавеза АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад према пословним банкама, све ради финансирања изградње нове аутобуске станице и сервиса. Илија Девећ је наведене пословне одлуке доносио вршећи овлашћења као већински власник и директор у АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад, легитимно очекујући да ће Град Нови Сад савесно извршавати преузете обавезе које проистичу како из појединачних аката које је Град Нови Сад преузео (обећања датог приликом прихватања писма о намерама, закљученог уговора и издатих грађевинских и употребних дозвола), тако и из општег планског акта којим је Град Нови Сад преузео општу обавезу према свим физичким и правним

лицима у Граду Новом Саду у вези премештања аутобуског саобраћаја. Све наведене обавезе Град Нови Сад је преузео ради остваривања јавног интереса града у погледу измењтања аутобуског саобраћаја из центра града на локацију за коју се Град Нови Сад планским документом одлучио као најповољнију за град, решавања еколошког проблема који се састоји у загађивању ваздуха услед уласка аутобуса који обављају међуградски и међународни аутобуски саобраћај у центар града, спровођења новог урбанистичког решења предвиђеног планским документом и стварања услова за остваривање економског интереса у могућности да се парцеле на којима се налазила стара аутобуска станица понуде потенцијалним купцима на продају ради остваривања буџетских прихода Града Новог Сада. Повреда права на имовину Илије Девића састоји се у незаконитом, неправичном мешању у имовину Илије Девића, на начин да се угрожава инвестиција Илије Девића и он онемогућава у уживању имовинских права која се заснивају на тој инвестицији, при чему се мешање састојало у одустајању од свих преузетих обавеза уз позивање у судском поступку на ништавост преузетих обавеза (како оних који имају извор у појединачним правним актима, тако и оних које су садржане у планском документу), као да Град Нови Сад није наведене обавезе преузео у вршењу јавне власти и као носилац и гарант правне сигурности по том основу. Имовинска права Илије Девића која су повређена објашњена су у уставној жалби у складу ставовима из одлука Европског суда за људска права. Последица таквог поступања Града Новог Сада је да су се судске одлуке, супротно ставовима из одлука Европског суда за људска права, позивале на разне разлоге (недостатак активне легитимације на страни Илије Девића и пасивне легитимације на страни Града Новог Сада, недостатак узрочно-последичне везе између радњи штетника и насталих последица за оштећеног, успостављања монопола у корист Илије Девића и привредног друштва у његовом већинском власништву, све супротно ранијој судској пракси истих тих судова), којима се ствара изузеће (имунитет) од одговорности за насталу штету по основу таквог понашања, која се састојала у материјалној (обезвређивању и одузимању без накнаде имовине Илије Девића, активирању обавеза Илије Девића и са њим повезаних правних лица по основу јемства за обавезе АТП „Војводина“ и неостваривања прихода и добити које би по редовном току ствари остварио да је Град Нови Сад испунио преузете обавезе) и нематеријалној штети (повреда части и угледа по основу губитка пословног угледа и стицања статуса кредитно неспособног лица, као и претрпљени душевни болови услед прогона који су он и чланови његове породице због тога претрпели). Мешање Града Новог Сада је било несразмерно јер услед тога није остварен ниједан јавни интерес услед којег је Град Нови Сад преузео наведене обавезе и неправично јер је таквим понашањем повређено право на имовину Илије Девића пребацујући све штетне последице искључиво

на његову имовину уз истовремено одузимање и обезвређивање имовинских права Илије Девећа без икакве накнаде и права на успостављање ранијег стања имовине.

Повреда права на правично састоји се у томе што је у судском поступку који је Илија Девећ повео против Града Новог Сада повређено његово право да се на правичан начин расправи захтев за накнаду штете коју је претрпео. Повреда овог права реализована је кроз повреду права на правну сигурност и забрану арбитрерног одлучивања судова, уз истовремену повреду права на приступ суду, кроз повреду права на доказ, кроз повреду права на образложену судску одлуку и кроз повреду права на процесну равноправност. У образложењу повреде права на правично суђење кроз сваки од наведених појавних облика, образложено је да се уставна жалба не изјављује као правни лек којим се тражи испитивање правноснажне судске одлуке у четвртој инстанци, већ због тога што је начин на који је вођен поступак и на који су доношене судске одлуке дубоко у основи неправичан, тако да је Илија Девећ онемогућен у остваривању права као оштећено лице, само због тога што је такав захтев за накнаду штете поставио Илија Девећ и само зато што је захтев за накнаду штете постављен у односу на Град Нови Сад. У уставној жалби је објашњено да је Град Нови Сад онемогућио пословање, рад и остваривање редовних прихода новоизграђене аутобуске станице само да би се тиме неосновано и неправично задирало у имовинска права Илије Девећа, при чему та мешања у имовину престају након што су новоизграђена аутобуска станица и сервис у стечајном поступку продати као функционалне целине за које постоји издата употребна дозвола од Града Новог Сада, што подразумева да ће новом власнику аутобуске станице и сервиса бити омогућено да остварују приходе и добит кроз газдовање и управљање том имовином, све оно што није омогућено Илији Девећу.

Предложено је да се о уставној жалби одлучује истовремено са одлучивањем о Иницијативи Иуз 162/2019.од 27.08.2018. за оцену уставности чл. 14. Закона о облигационим односима, коју је поднео такође Илија Девећ, а имајући у виду да се у поднетој Иницијативи тражи расправљање и решавање претходног правног питања за одлучивање по уставној жалби.

Повреда права на имовину и права на правично суђење детаљно је илустровано доказном грађом и позивањем на судске одлуке из праксе Европског суда за људска права.

Детаљније образложење уставне жалбе:

Врховни касациони суд је у ревизијском поступку одлучивао о захтеву тужиоца Илије Девећа по основу накнаде штете против туженог Града Новог Сада у вези чега је Апелациони суд у Новом Саду донео пресуду Гж. 1556/18 од 09.10.2018. којом је одбио жалбу тужиоца и потврдио пресуду Вишег суда у Новом Саду П. 249/2011 од 27.12.2017. којом је у ст. 1. одбијен приговор литиспенденције, у ст. 2. одбијен је тужбени захтев по основу накнаде материјалне штете у износу од 15.940.056.654,10 динара са законском затезном каматом на износ од 13.454.098.934,08 динара почев од 01.01.2017. до исплате, тужбени захтев по основу накнаде нематеријалне штете по основу душевног бола у износу од 20.000.000,00 динара, по основу повреде угледа и части у износу од 30.000.000,00 динара, одн. укупно 50.000.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, све увећано за одређене трошкове парничног поступка. Пресудом Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. одбијена је ревизија тужиоца Илије Девећа против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж. 1556/18 од 09.10.2018.

- Доказ: 4. Пресуда Вишег суда у Новом Саду П. 249/2011 од 27.12.2017.
5. Жалба на првостепену пресуду од 13.02.2018.
6. Допуна жалбе на првостепену пресуду од 17.02.2018.
7. Пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж. 1556/18 од 09.10.2018.
8. Ревизија од 14.12.2018.
9. Поднесак тужиоца у вези ревизије од 19.07.2019.
10. Поднесак тужиоца у вези ревизије од 27.08.2019. (са прилогом Иницијатива за оцену уставности чл. 14. Закона о облигационим односима од 26.08.2019.)
11. Пресуда Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021.

Подносилац уставне жалбе (Илија Девећ) је као тужилац у парничном поступку утужио потраживање према Граду Новом Саду по основу вануговорне (деликтне) штете а по основу тога што је услед противправних радњи и пропуштања Града Новог Сада претрпео материјалну и нематеријалну штету. Илија Девећ је у својству инвеститора и већинског власника АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад имао легитимно очекивање да ће Град Нови Сад испунити обавезу из Генералног плана Града Новог Сада до 2021. године и омогућити одвијање међумесног и међународног аутобуског саобраћаја са новоизграђене аутобуске станице изграђене на локацији кат. парцела 3351 КО Нови Сад 1, тј. на локацији АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад. Да је постојало легитимно очекивање Илије Девећа да ће тужени Град Нови Сад испунити наведену обавезу проистиче из редовног тока догађаја, јер је Генерални план Града Новог Сада до 2021. општи акт који је усвојен на седници Скупштине Града Новог

Сада 03.03.2006. и који је јавно објавен у „Службеном листу града Новог Сада“, бр. 10. од 14.4.2006.године. Да је постојало легитимно очекивање да ће Град Нови Сад поступити по обавези из Генералног плана до 2021.показују правноснажна решења, и то: решење Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-2597/05 од 21.10.2005.године (одобрење за изградњу сервиса за аутобусе), које је измењено након усвајања Генералног плана решењем Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-2597/05 од 26.11.2007.године, решење Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-199/07 од 23.01.2007.године (одобрење за изградњу аутобуске станице са пратећим садржајем), решење Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-2725/05 од 18.06.2007.године (употребна дозвола за аутобуску станицу), које је измењено решењем Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-2725/05 од 07.11.2007.године и решење Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-7364/06 од 05.03.2008.године (употребна дозвола за сервис).

Доказ: 12. Решење Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-2597/05 од 21.10.2005.године (одобрење за изградњу сервиса за аутобусе), које је измењено решењем Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-2597/05 од 26.11.2007.године,

13. Решење Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-199/07 од 23.01.2007.године (одобрење за изградњу аутобуске станице са пратећим садржајем),

14. Решење Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-2725/05 од 18.06.2007.године (употребна дозвола за аутобуску станицу) које је измењено решењем Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-2725/05 од 07.11.2007.године

15. Решење Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-7364/06 од 05.03.2008.године (употребна дозвола за сервис).

Легитимно очекивање Илије Девиха као инвеститора и већинског власника акција АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад установљено је од стране Града Новог Сада и пре издавања грађевинских и употребних дозвола, након што је Илија Девих у име АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад упутио писмо о намерама 01.02.2005. Граду Новом Саду, саопштавајући намеру да гради нову аутобуску станицу за међумесни и међународни аутобуски саобраћај (са пратећим

садржајем), на шта је Град Нови Сад одговорио дописом од 20.06.2005. године да је одлука о измештању терминала међуградске аутобуске станице у Новом Саду на парцеле 3351 и 3352/1 КО Нови Сад 1 дугорочна оријентација трајног карактера и да ће се пресељење терминала међуградске аутобуске станице спровести након изградње објекта аутобазе и аутостанике на означеним парцелама од стране инвеститора АД „Војводина“ Нови Сад са којима ће се наставити обављање делатности услуга међуградске аутобуске станице, као и да измештање терминала међуградске аутобуске станице на нову локацију на парцелама инвеститора АД „Војводина“ Нови Сад је инвестиција трајног карактера, од великог значаја за Град Нови Сад, па у том смислу је та одлука дугорочног карактера.

Доказ: 16. Писмо о намерама од 01.02.2005.године

17. Одговор Града Новог Сада од 20.06.2005. године

Легитимност очекивања је додатно учвршћена код Илије Девића као инвеститора и већинског власника акција АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад, када је Град Нови Сад у циљу реализације своје одлуке о измештању терминала међуградске аутобуске станице у Новом Саду на парцеле 3351 и 3352/1 КО Нови Сад 1 на скупштини Града Новог Сада донео Одлуку о измени и допуни Генералног план Града Новог Сада до 2021. која је јавно објављена у „Службеном листу Града Новог Сада“, бр. 10. од 14.4.2006.године и према којој је овим планским документом одређено измештање терминала међуградске аутобуске станице у Новом Саду на парцеле 3351 и 3352/1 КО Нови Сад 1.

Доказ: 18. Одлука од 03.03.2006.Скупштине Града Новог Сада о измени и допуни Генералног план Града Новог Сада до 2021.

19. Извод из Одлуке о изменама и допунама Генералног плана Града Новог Сада до 2021. Објављенеу „Службеном листу Града Новог Сада“, бр. 10. од 14.4.2006.године у делу који се односи на измештање аутобуске станице на кат. парцелу 3351 КО Нови Сад 1.

Тек након што је изменама Генералног плана Града Новог Сада до 2021. потврђена његова трајно опредељење о измештању терминала међуградске аутобуске станице у Новом Саду на парцеле 3351 и 3352/1 КО Нови Сад 1, 08.05.2006. закључен је уговор између Града Новог Сада и АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад у којем се уговорне стране позивају на Генерални план Града Новог Сада до 2021. и да ће након изградње нове аутобуске станице бити створени услови за измештање приградског терминала са Рибље пијаце на локацију садашње међумесне аутобуске станице, а након тога измештање

садашње међумесне аутобуске станице на нову локацију у складу са Генералним планом. Наведеним уговором је предвиђена обавеза АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад да гради нову аутобуску станицу за међумесни саобраћај уз обавезу да не мења делатности и намену новог објекта међумесне аутобуске станице уз даљу обавезу да пружа континуирано услуге свим превозницима под истим условима, а једина обавеза Града Новог Сада била је да након добијања употребне дозволе за новоизграђену аутобуску станицу регулише аутобуски саобраћај и аутобуска стајалишта у складу са локацијом, а на основу налаза и препорука Анализе одбијања превоза путника коју припреми ЛП „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад.

Доказ: 20. Уговор од 08.05.2006.

Оправном значају „леgitимног очекивања“ изјаснио се Европски суд за људска права у предмету Копецки против Словачке (Kopecký v. Slovakia) (представка 44912/98), и то у параграфу 46. и 47. одлуке од 28.9.2004. године:

„45. Појам „леgitимног очекивања“ у контексту члана 1. Протокола бр. 1. је по први пут развијен од стране Суда у предмету *Pine Valley Developments Ltd and Others v. Ireland* (одлука од 29. новембра 1991. године Серија А бр. 222 параграф. 23, параграф. 51). У том предмету Суд је одредио да је постојало „леgitимно очекивање“ од тренутка када је издата генерална урбанистичка дозвола, на основу које су подносиоци купили земљу ради градње објеката. Урбанистичка дозвола, коју надлежни орган није могао да повуче, представљала је „саставни део имовине подносиоца представке“.

46. У новијем случају, подносилац представке је закупио земљу од локалне власти на 22 године уз плаћање годишње земљишне закупнине с опцијом да продужи закуп након истека рока и, у складу с одредбама уговора о закупу, о свом трошку изгради неколико објеката за лаке индустријске намене које је онда изнајмио другим корисницима. Суд је одредио да се морало сматрати да је подносилац представке имао бар „леgitимно очекивање“ да ће моћи да примени опцију продужења закупа и да се то морало сматрати, за сврхе члана 1. Протокола бр. 1. „припојеним имовинским правима које је добио ... по основу уговора о закупу“ (види предмет *Stretch v. the United Kingdom*, бр. 44277/98, параграф 35, 24. 06. 2003).

47. У поменутих случајевима су дотична лица имала право да се ослоне на чињеницу да правни акт на основу кога су стекли финансијске обавезе неће бити ретроактивно поништен на

њихову штету. У овим случајевима је „леgitимно очекивање“ дакле засновано на разумно оправданом ослањању на правни акт који има ваљану правну основу и који утиче на имовинска права.“

Одлука Европског суда за људска права која је поставила темељ за одређење појма „леgitимног очекивања“ и на коју се позивају све друге одлуке по том питању је одлука у предмету *Pine Valley Developments Ltd and Others v. Ireland* (одлука од 29. новембра 1991. године Серија А бр. 222 параграф. 51), која је битна и због тога што се дозвола за градњу сматра имовином, због тога што је подносилац представке имао леgitимно очекивање да ће на основу такве дозволе, која је била уписана у надлежни регистар, моћи да спроведе своје планове градње.

„51. Као и Комисија, Суд сматра да на ово питање мора одговорити потврдно. Када је *Pine Valley* купила локацију, то је учинила ослањајући се на дозволу која је била прописно евидентирана у јавном регистру који се води у ту сврху и за коју је имала потпуно право да претпостави да је важећа (види параграфе 9. и 31 горе).*Та дозвола представљала је повољну одлуку у погледу принципа планиране изградње, коју урбанистичке власти нису могле да оспоре (види параграф 29. горе). У овим околностима било би неоправдано формално сматрати да одлука Врховног суда није представљала мешање. Док та одлука није донета, подносиоци представке су имали барем леgitимно очекивање да ће бити у могућности да спроведу планирану изградњу и то се мора сматрати у смислу чл. 1. Протокола бр. 1 (III-1), саставним делом предметне имовине (видети, mutatis mutandis, пресуду у предмету *Fredin v. Sweden* од 18. фебруара 1991, Серија А бр. 192, параграф. 14, став 40).“*

У оквиру права на имовину Европски суд за људска права сматра да заштиту уживају и облигациона права, потраживања која су имовинског карактера, под условом да њихов титулар има у вези са њиховим испуњењем **леgitимно очекивање** (*legitime expectations*) (*Saggiov. Italy*, у случају бр. 41879/98, одлука из 2001) те да су потраживања довољно одређена и подобна за извршење (*sufficiently established to be enforceable*) (*Dangeville v. France*, случај бр. 36677/97, одлука из 2002).

Појам „леgitимног очекивања“, поред права на фер суђење, повезује се са појмом „жртве“ из чл. 34. Европске конвенције о људским правима и основним слободама, који је дословни превод енглеске речи „victim“, а у правном смислу означава појам оштећеног. У децембру 2005. Генерална скупштина УН је усвојила Основне принципе и упутства у вези права на правни лек и обештећење за жртве грубог кршења међународно признатих људских права и због грубог кршења међународног хуманитарног права (даље: Основни принципи), према којем се појам жртве означава као лица која појединачно или колективно трпе оштећење, укључујући физичко, ментално или емотивно, која трпе економски губитак или значајно погоршање (повреду) њихових основних права због радњи или пропуштања које се састоје у грубој повреди међународно признатих људских права или грубим повредама међународног хуманитарног права. Статус жртве, одн. оштећеног је „улазница“ за оспору прихватљивости представке упућене Европском суду за људска права. Према Практичном водичу за оцену прихватљивости представки упућених Европском суду за људска права (*Practical Guide on Admissibility Criteria*, Council of Europe/European Court of Human Rights, 2011) појам „жртве“ се тумачи аутономно и независно од домаћих правила, посебно оних која се односе на активну легитимацију (*Gorraiz Lizarraga and Others v. Spain*, случај 62543/00, одлука из 2004, параграф 35), на статус жртве не утиче неосновано позивање домаћих судова да је накнадно наступила преклузија за подносиоца представке да се позива на статус жртве (*Brumărescu v. Romania* случај 28342/95, одлука из 1999, параграф 50), нити на могућност престанка статуса жртве услед накнадних последица наступања привремене правне забране (*legal embargo*) (*Monnat v. Switzerland*, случај 73605/01, одлука из 2006, параграф 33). Тумачење појма „жртва“ се врши у светлу услова савременог друштва и мора бити без примене претераног формализма (*Gorraiz Lizarraga and Others v. Spain*, случај 62543/00, одлука из 2004, параграф § 38; *Monnat v. Switzerland*, случај 73605/01, одлука из 2006, параграф 30-33; *Stukus and Others v. Poland*, случај 12534/03, одлука из 2008, параграф 35 и *Ziętal v. Poland*, случај 64972/01, одлука из 2009, параграф 54-59). Одлука Суда о статусу жртве треба да буде у вези са суштином случаја (спора) (*Siliadin v. France*, случај 73316/01, одлука из 2005, параграф 63).

Илија Девих има статус како непосредне жртве, одн. оштећеног, тако и статус посредне жртве, одн. оштећеног у смислу дефиниције наведене у Основним принципима.

Савет за борбу против корупције је у извештају под називом „Међународни арбитражни спорови у процесу приватизације и штетно поступање Агенције за

приватизацију“ под бр. 733-00-5789/2012 од 06.09.2012. године, утврђено да је „...инвеститор (Илија Девих) завршио радове 2008. године и да му није омогућено обављање делатности, то је пропустио да плати рате купопродајне цене, због чега је Агенција за приватизацију раскинула Уговор. Сада се АТП Војводина налази у поступку стечаја пред Трговинским судом Ст.9/2010. Поред тога што је инвеститор био жртва локалне власти Новог Сада, ни Агенција за приватизацију није уважила све релевантне доказе раскинувши уговор. Купцу није остављена никаква могућност да остварује приход и сходно томе измирује обавезе у реалном року договореном са Агенцијом.... Све наведено у вези АТП Војводине упућује на класичан пример бахатог понашања према инвеститорима“.

Доказ: 21. Извештај Савета за борбу против корупције под називом „Међународни арбитражни спорови у процесу приватизације и штетно поступање Агенције за приватизацију“ под бр. 733-00-5789/2012 од 06.09.2012. године (извод).

Статус жртве, одн. оштећеног има Илија Девих како у погледу повреде права на имовину, тако и у погледу повреде права на фер (поштено) суђење, с тим што ће се на овом месту објаснити прво статус оштећеног у контексту повреде права на имовину, у смислу одређења појма имовине у случају *Копецки против Словачке*. У случају Илије Девиха постоји и специфичност што постоји и повезаност статуса директне и индиректне жртве, у смислу да је до повреде права на имовину и права на поштено суђење од стране Града Новог Сада дошло пре свега због статуса Илије Девиха као већинског акционара (власника) АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад и намере да се АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад онемогући да обавља међумесни и међународни аутобуски саобраћај док је он већински власник акција и директор АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад. О томе сведочи прво део образложења оспорене ревизијске пресуде Рев. 1980/19 од 21.01.2021. у којем се „кривица“ за стварање монополског положаја „утврђује“ искључиво на страни Илије Девиха, па се наводи: „Тужилац је лице које се бави привредном делатношћу, па му одредбе чл. 14. Закона о облигационим односима нису могле остати непознате, због чега је ступајући у преговоре са Градом Новим Садам о изградњи аутобуске станице од које би искључиво његово предузеће убирало профит, знао, одн. морао знати да се тиме ствара монополски положај, па је сагласно чл. 192. ЗОО допринео настанку штете“. На тај начин, Врховни касациони суд је „скинуо“ вео између привредног друштва АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад и Илије Девиха, као већинског власника акција и директора тог друштва и ставио га у исту правну позицију као да је он лично са Градом Новим Садам закључио уговор од 08.05.2006. године. Поред тога, у

току поступка стечаја над АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад стечајни управник овог привредног друштва је огласио продају новоизграђене аутобуске станице, као објекта који по основу издатих грађевинских и употребних дозвола може обављати послове међународног и међумесног аутобуског саобраћаја, а који пре тога ту делатност није могао да обавља док је већински власник и директор био Илија Девећ.

Доказ: 22. Оглас о продаји аутобуске станице и приговор Илије Девећа, одговор суда којим се одбија приговор.

Према наведеном огласу, новоизграђена аутобуска станица оглашена је на продају као **Објекат – зграда друског саобраћаја (тзв. „Аутобуска станица“)**, у листу непокретности бр.11622 означен под ред.бр. 1, спратности Пр+1, површине 4.921 м², уписан са правним статусом објекта **који има одобрење за употребу**, на којем се АТП Војводина а.д. Нови Сад - у стечају води као носилац права својине 1/1, изграђен на катастарској парцели 3351/1 К.О. Нови Сад 1, ул. Пут Новосадског партизанског одреда 1а, што подразумева да купац нове аутобуске станице може да је користи за обављање делатности за коју је Град Нови Сад издао употребну дозволу, а што није било могуће за Илију Девећа.

У току поступка стечајне продаје аутобуске станице Илија Девећ је истицао приговоре да стечајни управник оглашава продају новоизграђене аутобуске станице као функционалне целине, што подразумева да се са те станице може обављати међумесни и међународни аутобуски саобраћај (који је био забрањен када је то била имовина Илије Девећа), а да цена по којој је оглашена продаја није ни приближна тржишној вредности аутобуске станице ако се она користи као функционална целина.

Доказ: 23. Приговор Илије Девећа на Обавештење о намери, плану, начину и роковима продаје имовине од 27.01.2021.

24. Решење Привредног апелационог суда 8. Пвж. 278/21 од 22.09.2021.

25. Решење Привредног апелационог суда 8. Пвж. 413/21 од 22.09.2021.

26. Решење Привредног апелационог суда 8. Пвж 414/21 од 22.09.2021.

Илија Девећ им статус непосредне жртве јер се против њега као јемца воде поступци за накнаду штете по тужбама поверилаца компаније АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад по основу кредитних обавеза које је АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад преузела за потребе изградње нове аутобуске станице и сервиса. Тако се пред Вишим судом у Београду води парнични поступак по тужби раније

Meridian Bank a.d., са садашњим називом *Credit Agricole Group a.d.* Нови Сад против Илије Девећа у парничном предмету 14. П. 370/11 за потраживање у износу од 676.626.591,60 динара са законском затезном каматом од 31.10.2008. па до исплате, по тужби АИК Банке а.д. Ниш против Илије Девећа, по којој је Виши суд у Београду донео првостепену пресуду 9.П. 1535/18 од 11.02.2020. године у којој обавезује Илију Девећа да плати износ од 10.442.379,40 динара са законском затезном каматом од 11.01.2020. године до исплате и износ од 13.554.057,04 динара, с тим да је поступак по тужби Халкбанке а.д. Београд (раније Чачанска банка а.д. Чачак) правноснажно окончан пресудом Апелационог суда у Београду Гж. 2289/20 од 23.09.2020. године са обавезом Илије Девећа да плати Халкбанци а.д. Београд износ 21.341.361,00 динара са законском затезном каматом на износ од 10.119.165,25 динара почев од 18.02.2017. године до исплате и износ од 28.856.020,82 динара са законском затезном каматом на износ од 10.376.328,80 динара почев од 17.02.2017. године до исплате.

Доказ: 27. Решење о извршењу Четвртог општинског суда у Београду И. бр.17287/08 од 26.02.2008.

28. Пресуда Вишег суда у Београду 9 П. 1535/18 од 11.02.2020.

29. Пресуда Вишег суда у Београду 17. П. 19832/18 од 23.12.2019.

30. Пресуда Апелационог суда у Београду Гж. 2289/20 од 23.09.2020.

Статус жртве због мешања у имовину Илије Девећа имају и чланови његове породице и то ћерка Анђелка Девећ, што се види из тока парничног поступка који се води у Привредном суду у Београду у предмету 9. П. 4172/2020 у којем је тужилац привредно друштво Мансоор d.o.o. Beograd у стечају а тужена Анђелка Девећ у вези оспоравања уговора о продаји непокретности поводом којих Credit Agricole Group a.d. Нови Сад полаже право на обезбеђење потраживања из кредитног уговора закљученог са АТП „Војводином“ а.д. Нови Сад поводом финансирања изградње нове аутобуске станице. У том парничном предмету суд је усвојио привремену меру и забранио Анђелки Девећ да отуђује и оптерећује непокретности које јој је Мансоор d.o.o. Beograd пре скоро 5 година пре стечаја продао, а да у тренутку одређивања привремене мере Анђелка Девећ није власник наведених непокретности.

Доказ: 31. Решење Привредног суда у Београду 9 П. 4172/2020 од 09.07.2021.

32. Жалба Анђелке Девећ од 19.08.2021.

33. Решење Привредног апелационог суда 5 Пж 8144/21 од 23.09.2021.

Такође, у парничном поступку пред Привредним судом у Новом Саду по тужби Анђелке Девих против АТП „Војводине“ а.д. Нови Сад у стечају ради исплате обавеза АТП „Војводине“ а.д. Нови Сад по основу трошкова коришћења имовине Анђелке Девих од стране стечајног дужника за време трајања стечајног поступка, Привредни суд у Новом Саду је одбио да одреди привремену меру којом би обезбедио наплату утуженог потраживања, што је Привредни апелациони суд потврдио својим решење.

Доказ: 34. Тужба Анђелке Девих од 10.06.2021.

35. Решење Привредног суда у Новом Саду 6 П. 1569/2021 од 25.06.2021.

36. Решење Привредног апелационог суда 2 Пж. 6864/21 од 26.08.2021.

Илија Девих је имао легитимно очекивање и статус непосредно оштећеног да ће Град Нови Сад испунити како обећање о измештању аутобуске станице на кат.парцелу 3351 КО Нови Сад 1. као обавезу од трајног интереса Града Новог Сада преузету у допису о прихватању писма о намерама од 20.06.2005. године и уговорну обавезу из уговора од 08.05.2006. такои статус посредно оштећеног (види случај *Eckle v. Germany*, случај бр. 8130/78, одлука из 1982, параграф 66) због легитимног очекивања да ће Град Нови Сад испунити општу обавезу према свим грађанима и правним лицима у Новом Саду која је утврђена у Генералном плану Града Новог Сада до 2021. а потом и на основу издатих грађевинских и употребних дозвола у вези изградње нове аутобуске станице на локацији на кат. парцелу 3351 КО Нови Сад 1. Илија Девих је непосредно оштећен противправним поступањем Града Новог Сада јер се као инвеститор у АТП „Војводину“ а.д. Нови Сад легитимно поуздао да ће Град Нови Сад испунити преузете обавезе из наведених појединачних и општих аката и да се неће мешати у његову имовину.

Појам инвеститора се у стручној јавности везује претежно за лица која у смислу Закона о планирању и изградњи граде или реконструишу одређене непокретности. Међутим, упоредно и домаће право дају статус инвеститора (улагача) и другим лицима. Тако ранији Закон о страним улагањима у чл. 4. наводи да је (страни) улагач и лице које оснива привредно друштво или купује акције или уделе у постојећем привредном друштву. Важећи Закон о улагањима у чл. 2. ст. 1. т. 1. и 2. на сличан начин одређује шта је улагање. Према чл. 5. Закона о улагањима, *улагач има пуну правну сигурност и правну заштиту у погледу права стечених улагањем*. Тако је регулисано и у чл. 9. ст. 1. ранијег Закона о страним улагањима, с тим што је у чл. 8. ст. 1. овог Закона одређено да (страни) улагач у погледу свог улога ужива једнак положај, права и обавезе као и домаћа физичка и правна лица, уколико овим законом није друкчије

предвиђено (*национални третман*). Национални третман страних улагача значи да они имају најмање онолико права колико и домаћи улагачи, с тим што је обавеза правне заштите права стечених по основу улагања *основни стандард права сваког улагача* и улази у сам појам правног поретка. Држава Србија се обавезала на предузимање мера заштите права улагача и према чл. 93. Споразума о стабилизацији и придруживању који је закључен између Европских Заједница и њихових држава чланица са једне стране и Републике Србије са друге стране. Појам инвеститора и његова права регулисана су и споразумима о узајамном подстицању и заштити улагања (инвестиција), који су закључени као билатерални међународни уговори са бројним државама и ратификовани као саставни део домаћег правног поретка. Тако је у Споразуму са Данском одређено да се Споразум односи на улагања која уживају правну заштиту: сваку врсту средстава коју улагач улаже у складу са законом и прописима и обухвата посебно, мада не и искључиво, следеће облике *имовине*: опипљиву и неопипљиву, покретну и непокретну имовину, као и друга права, као што су закуп, хипотека, залога, *јемство*, плодоуживање, гаранције и друга слична својинска права, уделе, *акције*, обвезнице, као и друге облике учешћа у компанији, обвезнице и потраживања, реинвестиране приходе, *новчана и чинидбена потраживања у складу са уговором која имају економску вредност*, права индустријске и интелектуалне својине, укључујући и ауторска права, патенте, трговинско име, технологију, трговачке знаке, *goodwill*, *knowhow* и друга слична права, концесије и друга права стечена у складу са законом или по уговору, укључујући концесије за истраживање, вађење и коришћење природних богатстава. Слично одређење инвеститора и улагања налази се и у другим Споразумима о подстицању и заштити инвестиција (улагања) које су Република Србија или њени правни претходници закључили са Немачком, САД, Кином, Великом Британијом, Русијом, Француском, Шпанијом, Аустријом, Холандијом, Грчком, Турском, Уједињеним Арапским Емиратима и другим државама. Према наведеном, *постоји правни стандард о томе ко је инвеститор и из чега се састоји инвестиција, као део имовине инвеститора.*

У том смислу, Илија Девид је као инвеститор имао легитимно очекивање да ће Град Нови Сад признати АТП „Војводини“ а.д. Нови Сад, као делу његове имовине, онако како се Европски суд за људска права изразио у случају *Копецки против Словачке*, сва права из генералне урбанистичке дозволе (у овом случају Генералног плана Града Новог Сада до 2021), али и из појединачних грађевинских и употребних дозвола (за новоизграђену аутобуску станицу и нови сервис за аутобусе), те да ће таква његова имовина уживати правну сигурност, одн. да му та имовина неће бити одузета, њена вредност

умањена, као и да неће бити онемогућено пословање том имовином и угрожено право на стицање добити из тог пословања. Илија Девећ је имао легитимно очекивање да Град Нови Сад неће својим радњама и пропуштањем испуњења обавеза на које се обавезао, проузроковати умањење његове имовине (одузимање имовине у виду акција стечених у поступку приватизације, обезвређивање преосталих акција путем проузроковања стечаја над привредним друштвом у којем има акције, активирањем личног јемства и јемства повезаних лица за обавезе АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад које су настале због финансирања изградње нове аутобуске станице и новог сервиса), као и да таквим радњама и пропуштањима неће спречити увећање његове имовине (измакла корист од дивиденде која би се по редовном току ствари остварила у АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад, да Град Нови Сад није спречио обављање регистроване делатности у новоизграђеној аутобуској станици и сервису након издатих грађевинских и употребних дозвола за аутобуску станицу и сервис). Услед таквог понашања Града Новог Сада Илија Девећ је имао и нематеријалну штету, која је описана у тужби. Противправним понашањем Града Новог Сада угрожена је правна сигурност Илије Девећа као инвеститора, што је супротно ставу Европског суда за људска права израженом у случају *Гладишева против Русије (Gladysheva v. Russia, случај бр.7097/10, одлука од 06.12.2011. параграф 79-80.)*. Овом одлуком се јасно наводи да се штите трећа савесна лица (*bona fide*) од правних последица грешке државе, локалне самоуправе и државних предузећа, укључујући и случај када је треће савесно лице нешто стекло по основу ништавог уговора закљученог са државом, локалном самоуправом или државним предузећем. Наведеном одлуком се посебно штити савесно треће лице од одузимања стечене имовине без (тржишне) накнаде. Наведено указује на статус Илије Девећа као непосредне жртве (оштећеног).

Поред тога, Илија Девећ има статус и посредне жртве и због тога, јер је Град Нови Сад имао обавезу измештања аутобуског саобраћаја на нову локацију (кат. парцела 3351 КО Нови Сад 1) а та обавеза је предвиђена општим актом Града Новог Сада – Генералним планом Града Новог Сада до 2021. Таква обавеза Града Новог Сада представља његову општу обавезу (*common interests*) према свим грађанима и свим правним лицима у Граду Новом Саду.

У конкретном случају, Илија Девећ је имао легитимно очекивање да ће у случају улагања сопственог новца у стицање акција у привредном друштву АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад (кроз поступак приватизације друштвеног капитала), а потом и након што његово привредно друштво у складу са Генералним планом, грађевинским и употребним дозволама изгради нову

аутобуску станицу и нови сервис, АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад моћи да послује у складу са добијеним употребним дозволама и делатношћу за коју су издате грађевинске и употребне дозволе и да ће на основу те делатности моћи да остварује по редовном току ствари дивиденду из пословања, као и да пословање тог привредног друштва неће бити онемогућено услед противправног понашања Града Новог Сада, одн. да ће кредитне обавезе АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад које су преузете ради изградње нове аутобуске станице и новог сервиса моћи да се редовно измирују из прихода од пословања, па самим тим и да Илија Девих неће бити позван као јемац да измирује те обавезе уместо главног кредитног дужника. Штетне правне последице које су настале састоје се како у проузроковању стечајног разлога (немогућност измирења обавеза из пословања АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад) и отварању поступка стечаја над овим привредним друштвом, проузроковању немогућности измирења обавеза по уговору о приватизацији АТП „Војводина“ Нови Сад и наступању законских последица одузимања уложеног капитала од Илије Девиха, активарању јемства Илије Девиха за преузете обавезе АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад по основу кредита, измаклој користи која се састоји од неостварене дивиденде која би се по редовном току остварила у пословању АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад да Град Нови Сад није противправно онемогућио обављање међумесног и међународног аутобуског саобраћаја са новоизграђене аутобуске станице, као и у проузроковању нематеријалне штете по основу претрпљених душевних болова (држава је покренула кривичне поступке против Илије Девиха због неизмирених пореских обавеза АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад и наводне злоупотребе овлашћења у привреди) и повреде части и угледа Илије Девиха (повериоци АТП „Војводина“ Нови Сад су прогласили Илију Девиха кредитно неспособним јер није имао средстава да измири све кредитне обавезе АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад).

Након изградње нове аутобуске станице са пратећим садржајем (нови сервис и др.) и након што је Град Нови Сад издао употребне дозволе за новоизграђену аутобуску станицу и новоизграђени сервис, Град Нови Сад је одбио да регулише аутобуски саобраћај и аутобуска стајалишта и на тај начин је онемогућио обављање делатности новоизграђене аутобуске станице и сервиса, на начин како је предвиђено наведеним Генералним планом Града Новог Сада и предметним уговором.

Доказ: 37. Неспорно.

Првостепеном пресудом Вишег суда у Новом Саду П. 249/2011 од 27.12.2017. одбијен је тужбени захтев. Суд је ову одлуку образложио да су

основани приговори недостатка активне и пасивне легитимације истакнути од стране Града Новог Сада, одн. да је тужилац Илија Девећ био већински власник и директор АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад и потписник предметног уговора, који је закључен са туженим 08.05.2006. године из кога се не доказује узрочно – последична веза са захтеваном штетом у овој парници. Првостепени суд је даље ово образложио да Илија Девећ није био у уговорном нити у вануговорном правном односу са туженим, те он није активно легитимисан. Првостепени суд је појединачно навео зашто по сваком од утужених основа тужилац нема активну легитимацију, посматрајући активну легитимацију пре свега у делу уговорне штете. Првостепени суд је у делу образложења о неоснованости вануговорне – деликтне одговорности навео да тужилац није доказао основ тужбеног захтева јер је све доказе усмерио на висину потраживања и то по основу вештачења, не дајући било какво образложење у погледу противправног поступања Града Новог Сада по основу измењеног Генералног плана Града Новог Сада до 2021. године и издатих грађевинских и употребних дозвола. У погледу захтева за нематеријалну штету, тужилац је предложио вештачење преко судског вештака запоследног у Институту за психијатрију КЦ Србије, али је суд одбио овај доказни предлог, са образложењем да тужени није пасивно легитимисан. Првостепени суд је (27.09.2017) одбио предлог за допунско економско-финансијско вештачење, предлог тужиоца да се саслуша поступајући вештак Јово Драгаш (који је на сваки приговор тужиоца одговарао смањивањем износа утврђене штете), као и све доказне предлоге дате у поднесцима од 06.10.2017. и 05.12.2017. и на рочишту 27.12.2017. године као сувишне. Првостепени суд је одбио предлог тужиоца да се саслушају сведоци Маја Гојковић (у својству градоначелника Града Новог Сада потписала одговор од 20.06.2005. године Града Новог Сада на писмо о намерама и уговор од 08.05.2006. године), Игор Мирковић (у својству директора Завода за изградњу Града Новог Сада) и Александар Јефтић (у својству директора ЈП „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад), да се саслуша Илија Девећ као тужилац (на околност да ли му је неко из Града Новог Сада указао на могућност поништаја уговора) и Лидија Тадић (лице које сачинило уговор од 08.05.2006.). Првостепени суд је на рочишту 27.09.2017. донео решење да услед измене поступајућег већа расправа тече изнова и да се не изводе докази поново, иако се тужилац томе противио, са образложењем да на то има право по основу новелираног чл. 317. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 125/2004 и 111/2009), који одређује да „ако се рочиште држи пред измењеним већем, главна расправа мора почети изнова, али веће може, пошто се странке о томе изјасне, да одлучи да се поново не саслушавају сведоци и вештаци и да се не врши нов увиђај, већ да се прочитају записници о извођењу ових доказа.“ У конкретном случају, наведена законска одредба тражи

сагласност странака (у том смислу изјашњење странака) да се раније изведени докази поново не изводе, а не да се и супротно вољи тужиоца може ценити раније изведена доказна грађа, без поновног извођења.

Доказ: 38. Решења о одбијању доказних предлога Илије Девиха описана су у образложењу првостепене пресуде Вишег суда у Новом Саду П. 249/2011 од 27.12.2017.

У жалби на првостепену пресуду Илија Девих је оспорио став првостепеног суда да није доказао своју активну легитимацију и пасивну легитимацију туженог Града Новог Сада за насталу штету. У жалби је наведено: „Неспорно је да се тужени долозно понашао у испуњењу обавеза из уговора од 08.05.2006. Неспорно је и да је то узроковало штету за АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад, што ствара уговорну одговорност туженог према АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад. Међутим, суд није образложио да ли та одговорност искључује деликтну одговорност за штету коју услед истих радњи и пропуштања туженог има тужилац, а имајући у виду да је тужени имао сазнање да је тужилац већински власник АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад, да је он у том својству уложио капитал у ово привредно друштво, да је након закључења уговора између АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад са туженим од 08.05.2006. преузео јемство да ће АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад испунити кредитне обавезе према банкама ради испуњења обавеза из уговора од 08.05.2006. са туженим, те да је наведеним уговором предвиђено да АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад након што изгради нову аутобуску станицу и нови сервис не може обављати ниједну другу делатност. Из наведених чињеница тужени је знао или морао знати да ће уколико не испуни обавезе из уговора од 08.05.2006. онемогућити пословање АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад, те да ће због таквог понашања туженог настати штета и за АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад и за тужиоца. Тужени је био свестан да према наведеном уговору само тужилац и његово привредно друштво АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад имају материјална улагања, а да је обавеза туженог ограничена на неовчане обавезе, које долазе у домен редовних надлежности туженог (регулисања међумесног и међународног саобраћаја). Противправно понашање туженог утврђено је у пресуди Врховног касационог суда Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013, али је првостепени суд, иако се у образложењу пресуде позвао на делове образложења наведене ревизијске пресуде, пропустио је да оцени оне делове пресуде које говоре о одговорности туженог. Навод из образложења првостепене пресуде да тужени не одговара за штету коју по том основу има тужилац, само зато што није у уговорном односу са тужиоцем значао би да првостепени суд *a priori* искључује могућност вануговорне, деликтне одговорности туженог према

тужиоцу. “Тужилац Илија Девећ је у жалби посебно указао да је првостепени суд став о недостатку активне и пасивне легитимације засновао на ставу да тужилац и тужени нису били у уговорном односу, а да није размотрио деликтну, вануговорну одговорност туженог у светлу примене чл. 154. ст. 1. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 57/89, „Сл. лист СРЈ“, бр. 31/93 и „Сл. лист СЦГ“, бр. 1/2003 – Уставна повеља) (у даљем тексту: ЗОО): „*Ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице.*“ Из наведеног следи да је првостепени суд погрешно и непотпуно утврдио чињенично стање па је пенио да ли постоји уговорна, али не и деликтна одговорност туженог, због чега је првостепени суд погрешно применио пре свега одредбу чл. 154. ст. 1. ЗОО. Како је суд образложио пресуду недостатком активне и пасивне легитимације у вези уговорне одговорности туженог, али не и у вези деликтне одговорности, то постоји и битна повреда одредби парничног поступка. Жалбене наводе о погрешном правном ставу првостепеног суда о активној и пасивној легитимацији, Илија Девећ је поткрепио наводима свих угледних правних теоретичара који су се бавили питањем страначке легитимације (Борислав Благојевић, Боривоје Познић, Синиша Трива, Срећко Цуља), посебно указујући да је погрешним ставом о активној и пасивној легитимацији првостепени суд повредио правило *ubi ius, ibi remedium* – где има права има и правног средства. Ово правило је саставни део основног људског права на фер суђење, јер је суд ускраћујући право Илији Девећу на заштиту имовине ускратио и право на правни лек по том основу, сматрајући да Илија Девећ нема право да штити своју имовину када се као штетник јавља Град Нови Сад, па чак и када се у парничном поступку, уз бројна кршења правила поступка, утврди да постоји штета услед понашања Града Новог Сада.

У погледу активне легитимације тужиоца и пасивне легитимације туженог, Илија Девећ се у жалби позвао на став Европског суда за људска права изражен у случају *Предузеће Кин-Стиб и Мајкић против Србије* (случај бр. 12312/05, одлука је објављена у „Службеном гласнику РС“, бр. 33/2010 од 18.05.2010.). У наведеном случају расправљало се да ли постоји повреда права на имовину из чл. 1. Протокола бр. 1. уз Конвенцију о људским правима и основним слободама (која је постала саставни део домаћег правног поретка) коју су претрпели предузеће Кин-Стиб и њен власник Мајкић. У овом предмету Европски суд за људска права је утврдио да је због неизвршења арбитражне пресуде која се односила на Предузеће Кин-Стиб учињена повреда права на имовину како у односу на ово привредно друштво, тако и у односу на њеног власника (Мајкић), с тим да је у представци наведено да власник наведеног привредног друштва активну легитимацију заснива на одредби чл. 34.

Конвенције („Суд може да прима представке од сваког лица, невладине организације или групе лица који тврде да су жртве повреде права установљених Конвенцијом или протоколима уз њу, учињене од стране неке Високе стране уговорнице. Високе стране уговорнице обавезују се да ни на који начин не ометају делотворно вршење овог права.“). Европски суд за људска права је обавезао Републику Србију да из сопствених средстава исплати подносиоцима представке – заједно, и у року од три месеца – износе који су досуђени, али је утврдио и постоји обавеза Републике Србије да подносиоцима представки заједно исплати износ који је одређен на име претрпљене неимовинске штете.

Првостепени суд, иако је извео доказ читањем ревизијске пресуде Врховног касационог суда Прев.58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. одбијање тужбеног захтева није засновао на ништавости уговора од 08.05.2006. године, што значи да ништавост уговора није био *ratio decidendi* првостепене пресуде. Илија Девећ се опреза ради у жалби изјаснио да евентуална ништавост уговора не може бити основан разлог за одбијање тужбеног захтева у целости, нити се првостепена пресуда може заснивати на селективном цитирању делова пресуде Врховног касационог суда Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. Првостепени суд није образложио да ли је ништав цео уговор или само чл. 1. ст. 2. наведеног уговора. Тужилац је у жалби указао да ништавост уговора не искључује одговорност туженог на насталу штету (посебно имајући у виду правило из случаја *Гладишева против Русије*). У овом предмету Европски суд за људска права је, одлучујући о представи у вези повреде чл. 1. Протокола бр. 1. уз Европску конвенцију (заштита права на имовину), заузео став да се држава не може основано позивати на евентуалну ништавост уговора због мањкавости на које је држава пре састављања уговора морала да пази. У наведеној одлуци суд је расправљао питање правних последица ништавости уговора, па је нашао у параграфу 57. наведене одлуке да је функција државног органа била да примењује државне прописе и да провери испуњеност услова за пуноважно закључење уговора и стицање имовинског права, као и да осигура прелазак тог права на стицаоца у складу са процедуром прописаном законом. У том делу државни орган је имао овлашћење државе (вршио је јавну власт), за разлику од случаја закључивања уговора по приватном праву са приватним лицем. У параграфу 58. наведене одлуке Суд је навео да су предмет спора и материјалне одредбе примењене у овом предмету, које су садржале и елементе јавног права, тако да су умешале државу у њеном регулаторном капацитету, а не као лице приватног права у грађанско-правном промету. Према параграфу 59. наведене одлуке Суд је одлучио да се спор у овом предмету не може решавати као спор између страна по приватном праву,

те је одбацио приговор Владе у погледу применљивости чл. 1. Протокола 1. уз Конвенцију у овом предмету. У параграфу 105.наведене одлуке Суд је навео да је према чл. 41. Конвенције приоритет примена правила враћања у пређашње стање (*restitutio in integrum*), будући да се од тужене државе очекује да изврши изводљиво поправљање последица кршења на такав начин да се што је могуће више врати стање које је постојало пре кршења(видети између осталих случајева *Piersack v. Belgium* (Article 50), 26.10.1984, § 12, Series A no. 85; *Tchitchinadze v. Georgia*, no. 18156/05, § 69, 27.5.2010; *Fener Rum Patrikliği (Ecumenical Patriarchy) v. Turkey* (just satisfaction), no. 14340/05, § 35, 15.6.2010; § 198 и *Stoycheva v. Bulgaria*, no. 43590/04, 19.7.2011). Наведени правни став Европског суда за људска права је примена римског правила да се нико не може позивати на сопствене пропусте - *Nemo auditur propriam turpitudinem allegans* (Sec. C. J. 2, 4, 30) посебно ако се ради о пропустима државног органа.

У конкретном случају примењујући исте принципе одговорности за повреду права на имовину из случаја *Гладишева* против *Русије*, може се закључити да је Град Нови Сад приликом закључивања предметног уговора од 08.05.2006.поступао као локални орган власти, одн. као посебна врста државног органа, те да је приступио закључењу предметног уговора у функцији спровођења Генералног плана Града Новог Сада до 2021. (што је изричито и наведено у чл. 1. уговора), одн. у функцији вршења јавне власти. Због тога се Град Нови Сад не може позивати да нема никакву одговорност за настале штетне последице закључења ништавог уговора, одн.не може се позивати на евентуални имунитет од одговорности за накнаду штете у складу са одредбама закона који регулише однос између приватних лица (чл. 104. ст. 2. ЗОО).Не може се применити ни правило о једнакој одговорности за поправљање правних последица ништавог уговора, јер уговорне стране нису биле равноправне приликом закључења уговора од 08.05.2006.(Град Нови Сад је саставио уговор и наступао је као локални орган власти у примени Генералног плана Града Новог Сада до 2021. године).У том делу се има доследно применити правило из случаја *Гладишева* против *Русије*. Разлика настаје само због тога што се у конкретном случају не може применити правило враћања у пређашње стање (*restitutio in integrum*), због тога што су у међувремену наступиле последице отварања стечаја над АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад. Примењујући *mutatis mutandis* схватање Европског суда за људска права о начину отклањања последица повреде права на имовину, једини начин да се у **што већој мери** врати стање пре повреде је да се Град Нови Сад обавезе да **плати накнаду потпуне штете**.Таква обавеза Града Новог Сада би била у складу са чл. 108.

154, 189. и 190.300, који се мора тумачити у оквиру правила из чл. 103. ст. 2. 300.

Првостепени суд није извео ниједан доказ на околност било ништавости целог уговора, било његових појединих одредаба. Питање монопола као разлога за ништавост уговора биће детаљније објашњено у делу уставне жалбе којим се објашњава повреда права на фер (поштено) суђење. Првостепени суд није извео ниједан доказ на околност ништавости чл. 5. уговора од 08.05.2006. године. Да је Град Нови Сад као тужени извршио обавезу из чл. 5. наведеног уговора, били би створени услови за редовно пословање привредног друштва, а самим тим не би ни настале штетне последице. У жалби је наведено да је првостепени суд у пресуди цитира део образложења пресуде Врховног касационог суда Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013, селективно пропуштајући да оцени да је наведеном пресудом утврђена и одговорност туженог за штету због повреде уговора од 08.05.2006. па је остало нејасно како у једном случају Град Нови Сад има одговорност за насталу штету, а у другом случају је добио имунитет, одн. изузет је од одговорности за насталу штету. У жалби је Илија Девећ навео да је правно немогуће утврдити ништавост уговора који је закључен на основу обавезе Града Новог Сада из измењеног Генералног плана Града Новог Сада до 2021. године одн. да се Град Нови Сад не може путем ништавости уговорне обавезе о регулисању међумесног и међународног аутобуског саобраћаја и аутобуских стајалишта уопште ослободити ове обавезе, јер таква иста обавеза проистиче из Генералног плана Града Новог Сада до 2021. године, који није стављен ван снаге. Илија Девећ је у жалби указао и да чињенично стање како у погледу основа, тако и висине тужбеног захтева није утврђено, да је првостепени суд учинио бројне повреде правила поступка, као и да је све то имало за последицу погрешну примену материјалног права. Посебно је указано на апсолутну ненадлежност парничног суда да утврђује повреду правила конкуренције (међу којима је и питање монопола), а сходно правилима Закона о заштити конкуренције, па самим тим и да утврђује ништавост и правне последице ништавости правног посла којим се евентуално повређују правила конкуренције.

Апелациони суд у Новом Саду, као другостепени суд, није узео у разматрање ниједан од наведених жалбених разлога. Уместо тога, другостепени суд је навео да је беспредметно након правноснажности пресуде о ништавости уговора од 08.05.2006. и несавесности обе уговорне стране, полемисати о томе да је тужени искључиви кривац за закључење тог уговора. Овакав став је у супротности са ставом Европског суда за људска права у предмету *Гладишева* против *Русије*. Поред тога, другостепени суд наводи да тужени није пасивно легитимисан за

штету коју трпи тужилац због раскида приватизационог уговора, да је АТП „Војводина“ а.д. у Новом Саду пасивно легитимисана за тужбени захтев по основу накнаде штете због измакле користи због изостале дивиденде, да тужилац није активно легитимисан за потраживање по основу накнаде штете услед изгубљене користи и престанка рада својих предузећа Mancoop d.o.o. и Mancoop Agrar d.o.o. да по основу потраживања по јемству тужилац има активну легитимацију, али да је пасивно легитимисан друштво АТП „Војводина“ а.д. у Новом Саду а не тужени. Другостепени суд је додатно навео да нема ни деликтне одговорности туженог Града Новог Сада, јер би то било ширење узрочно-последичне везе на све пословне односе који су проистекли или су могли проистећи а везано за уговор између АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад и Града Новог Сада. На крају, другостепени суд је посебно нагласио одговорност Илије Девића као тужиоца у функцији заступника и власника капитала једне од уговорних страна, сводећи све штетне последице ништавости уговора само на тужиоца. Другостепени суд није разматрао остале жалбене наводе. У односу на првостепену пресуду, другостепени суд је прихватио да је разлог за одбијање тужбеног захтева недостатак активне легитимације на страни тужиоца и недостатак пасивне легитимације на страни туженог. Могућа ништавост дела или целог уговора од 08.05.2006. године није био разлог одбијања тужбеног захтева у првостепеној пресуди (*ratio decidendi*), а наводи другостепеног суда о беспредметном расправљању након правноснажности пресуде Врховног касационог суда Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. године остају нејасни. Тужилац није био странка у поступку у том предмету, те имајући у виду да је Врховни касациони суд у наведеној пресуди у форми решавања претходног правног питања одлучивао само о ништавости дела чл. 1. наведеног уговора, а да пре тога није спроведен доказни поступак пред надлежним органом у управном поступку по питању повреде правила конкуренције, став о ништавости не обавезује Илију Девића, нити таква пресуда представља доказ о успостављеном монополу. Другостепени суд се у погледу активне и пасивне легитимације странака није изјашњавао о правним ставовима Европског суда за људска права у случајевима *Гладишева против Русије*, *Копецки против Словачке* и *Предузеће Кин-Стиб и Мајкић против Србије*. Другостепени суд је одлучујући по жалби применио одредбе Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011), иако је првостепена пресуда донета по одредбама ранијег Закона о парничном поступку („Службеном гласнику РС“, бр. 125/2004 и 111/2009).

Тужилац Илија Девић је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, с тим што је Врховни касациони суд пре него што је донео пресуду Рев. 1980/2019 од 21.01.2021, својим решењем Рев. 519/2019 од 22.02.2019. вратио списе

парничног предмета П. 249/2011 Вишем суду у Новом Саду ради отклањања процесних недостатака, наводећи да је одредбом чл. 506. ст. 1. сада важећег Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011 ... 55/14) прописано да се поступци започети пре ступања на снагу овог закона спроводе по одредбама ранијег Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 125/04 и 111/09).

Доказ: 39. Решење Врховног касационог суда Рев. 519/2019 од 22.02.2019.

Имајући у виду да су првостепени и другостепени суд приликом одлучивања о тужбеном захтеву, одн.изјављеној жалби примењивали различите процесне законе, то је по редовном току ствари довољан разлог за усвајање ревизије. Међутим, Врховни касациони суд у ревизијској пресуди Рев. 1980/2019 од 21.01.2021.није ни навео да је ово ревизијски разлог, па о томе није ни одлучивао, потврђујући да је правно могуће да се првостепени поступак води по једном Закону о парничном поступку, а да се о жалби одлучује по одредбама другог Закона о парничном поступку.

Тужилац Илија Девећ је изјавио ревизију против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж. 1556/18 од 09.10.2018.у којој је навео следеће ревизијске разлоге:

- погрешна примена материјалног права, што је ревизијски разлог из чл. 398. ст. 1. т. 3. ЗПП из 2004, одн. из чл. 407. ст. 1. т. 4. ЗПП из 2011.
- битне повреде правила поступка из чл. 361. ст. 2. т. 7. (незаконитим поступањем првостепеног суда тужиоцу није дата могућност да расправља пред првостепеним судом, одн. другостепени суд није се изјаснио о свим жалбеним наводима тужиоца) и т. 12. (првостепена и другостепена пресуда се заснивају на разлозима непостојања уговорне одговорности туженог, одн. сходно томе недостатку активне легитимације тужиоца и пасивне легитимације туженог за уговорну штету) Закона о парничном поступку из 2004. („Сл. гласник РС“, бр. 72/2011, који је ступио на снагу 01.02.2012) (ревизијски разлог из чл. 398. ст. 1. т. 1. ЗПП из 2004), одн. уколико се примењује Закон о парничном поступку из 2011. због битне повреде одредбе из чл. 374. ст. 1. ЗПП, јер је погрешно применио одредбу чл. 392. ст. 2. ЗПП (другостепени суд ће решењем да укине првостепену пресуду и врати предмет на поновно суђење ако је због погрешне примене материјалног права чињенично стање било непотпуно утврђено, - иста одредба је и у чл. 377. ст. 2. ЗПП из 2004), што је ревизијски разлог из чл. 407. ст. 1. т. 3. ЗПП.

У ревизији је указано да су судови нижег степена примењивали два различита процесна закона (ЗПП из 2004. и ЗПП из 2011). У конкретном случају, другостепени суд је био дужан да, у смислу чл. 372. ст. 2. ЗПП из 2004. по службеној дужности пази на битну повреду одредбе парничног поступка из чл. 361. ст. 2. т. 7. ЗПП из 2004. - ако незаконитим поступањем суда није дата могућност тужиоцу да расправља пред судом, посебно у погледу извођења предложених доказа и примене новелираног чл. 317. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 125/2004 и 111/2009), који одређује да „ако се рочиште држи пред измењеним већем, **главна расправа мора почети изнова**, али веће може, **пошто се странке о томе изјасне**, да одлучи да се поново не саслушавају сведоци и вештаци и да се не врши нов увиђај, већ да се прочитају записници о извођењу ових доказа.“ У конкретном случају, првостепени суд је прво одбио бројне доказне предлоге тужиоца, а потом је одлучио да расправа почиње тећи изнова, без поновног саслушања сведока и вештака, чиме је онемогућио тужиоца да путем саслушања сведока, посебно Маје Гојковић и Игора Мировића (тада најугледнијих функционера Града Новог Сада) расправи питање зашто је Град Нови Сад закључио предметни уговор од 08.06.2006. и посебно зашто је након што је АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад испунио своју обавезу из уговора, одустао од регулисања међумесног и међународног саобраћаја и аутобуских стајалишта на начин како је то уговорено, а да је при томе важила и даље таква обавеза из Генералног плана Новог Сада до 2021. Такође, Илија Девећ је онемогућен у постављању питања вештаку Јови Драгашу зашто је након сваке примедбе на дати налаз вештака, давао изјашњење које је доводило до умањења висине раније утврђене штете, одн. зашто се његов налаз у овом парничном предмету разликује од налаза и мишљења на исте околност које је давао у парничним поступцима које је пред Привредним судом у Новом Саду водио АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад против Града Новог Сада. По истој одредби чл. 372. ст. 2. ЗПП из 2004. другостепени суд пази по службеној дужности на правилну примену материјалног права.

У ревизији је указано и на недостатке у другостепеној пресуди због непотпуног образложења или противречности у датом образложењу о недостатку активне легитимације на страни тужиоца и недостатку пасивне легитимације на страни туженог, посебно у делу деликтне одговорности туженог и неиспуњења његове обавезе из Генералног плана Града Новог Сада до 2021. године. Указано је на став Европског суда за људска права у случају *Копецки* против *Словачке*, нарочито у делу постојања легитимног очекивања код Илије Девећа да ће Град Нови Сад испунити обавезу из Генералног плана Града Новог Сада до 2021. године. Овај став Европског суда за људска права је управо битан за утврђивање активне легитимације Илије Девећа и пасивне легитимације Града

Новог Сада по питању повреде права на имовину и последично томе на право Илије Девиха на накнаду штете од Града Новог Сада. Илија Девих се у ревизији позвао и на став Европског суда за људска права у случају *Гладишева* против *Русије*, такође по питању повреде права на имовину, као и на одговорност Града Новог Сада као државног органа по основу накнаде штете у случају када дође до утврђења ништавости уговора који је тај државни орган закључио. Такође, указано је и на став Европског суда за људска права у предмету *Предузеће Кин-Стиб и Мајкић* против *Србије*, у којем је изнет став да је и власник предузећа активно легитимисан да потражује штету у случају повреде права на имовину од стране домаћих судова, која се односила на поступак у којем је учествовало то предузеће. Илија Девих је у ревизији навео да као власник АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад има активну легитимацију, коју заснива на одредби чл. 34. Конвенције („Суд може да прима представке од сваког лица, невладине организације или групе лица који тврде да су *жртве* повреде права установљених Конвенцијом или протоколима уз њу, учињене од стране неке Високе стране уговорнице. Високе стране уговорнице обавезују се да ни на који начин не ометају делотворно вршење овог права.“). Европски суд за људска права је у предмету *Предузеће Кин-Стиб и Мајкић* против *Србије* обавезао Републику Србију да из сопствених средстава исплати подносиоцима представке – заједно, у року од три месеца – износе који су досуђени (на име накнаде материјалне штете), али је утврдио и обавезу Републике Србије да подносиоцима представки заједно исплати износ који је одређен на име претрпљене неимовинске штете. Цитирана пресуда Европског суда за људска права је обавезујућа за домаће судове, јер је утврдила правило о активној легитимацији за захтев по основу повреде права на имовину, при чему је Суд стао на становиште: „Суд примећује да „захтев за накнаду штете“ може представљати „посед“, у оквиру значења члана 1. Протокола бр. 1, ако се довољно утврди да је извршан (види *Burdov protiv Русије*, број 59498/00, став 40, ЕСЉП 2002-III), те да власник привредног друштва које има такав захтев за накнаду штете има статус жртве у смислу чл. 34. наведене Конвенције, што последично доводи до његове активне легитимације у погледу наведеног захтева за накнаду штете, укључујући и захтева за накнаду неимовинске штете. У случају *Копецки* против *Словачке* Суд је утврдио да „Урбанистичка дозвола, коју надлежни орган није могао да повуче, представљала је „саставни део имовине подносиоца представке“, што значи да је у конкретном случају Илија Девих активно легитимисан за постављени тужбени захтев, а да је Град Нови Сад пасивно легитимисан као орган јавне власти који није испунио ни уговорну ни обавезу из Генералног плана Града Новог Сада до 2021. која се може уподобити „урбанистичкој дозволи“ из случаја *Копецки* против *Словачке*.

Иако се у првостепеној и другостепеној пресуди као основни разлог одбијања тужбеног захтева не наводи ништавост (било дела или целог) уговора од 08.05.2006. Илија Девећ је у ревизији, као и у жалби, опреза ради навео да првостепени и другостепени суд нису дали објашњење како се решено претходно правно питање у погледу ништавости уговора од 8.5.2006. у ревизијској одлуци Прев. 58/2013 и ПП. 1/2013 од 9.5.2013. у смислу чл. 12. ЗПП може применити и на тужиоца, када он није био странка у поступку који је окончан наведеном ревизијском одлуком. Позивање на решено претходно правно питање у том смислу је апсолутно битна повреда одредаба парничног поступка, како у смислу чл. 12. ЗПП, тако и чл. 361. ст. 1. ЗПП из 2004.

У ревизији је указано да првостепени и другостепени суд нису уочили разлику између уговорне и деликтне одговорности туженог Града Новог Сада по основу измењеног и допуњеног Генералног плана града Новог Сада до 2021. У првом случају, као и код сваке уговорне обавезе, обавезу има само она уговорна страна која је такву обавезу прихватила наведеним уговором и то само према другој уговорној страни. Једна уговорна страна се обавезује јер очекује да ће друга уговорна страна испунити своју обавезу по правилу *quid pro quo* (нешто за нешто). Обавеза у овом случају има порекло у *сагласности воља уговорних страна*, те неиспуњење обавезе једне стране представља разлог за накнаду штете по основу уговорне одговорности. У другом случају, *обавеза настаје по основу ауторитета власти као лица које доноси општи акт*, тако да је могуће да се наметне обавеза одређеном лицу без обзира на то да ли он то жели или не, одн. да ли је то лице сагласно са таквом обавезом. У конкретном случају, обавеза туженог (да преко својих органа извршне власти створи услове да се стара аутобуска станица са локације близу Рибље пијаце и Железничке станице измести на нову локацију где послује АТП „Војводина“) је обавеза која је установљена у корист свих грађана Новог Сада и лица која обављају своју пословну делатност у Новом Саду. Сви они имају легитиман и непосредан правни интерес да очекују да ће Град Нови Сад испунити своју обавезу из наведеног Генералног плана. На тај начин успостављена је *директна и непосредна веза између туженог и наведених лица, па и тужиоца у овом парничном предмету*. Свако ко је, поуздајући се у очекивање да ће тужени испунити своју обавезу, претрпео штету услед неиспуњења обавезе туженог, има право да захева накнаду штете од туженог, по основу деликтне одговорности туженог.

Стога је и Илија Девећ имао легитиман интерес да се поузда у очекивање да ће Град Нови Сад испунити своју обавезу из Генералног плана, јер је тужени у допису од 20.6.2005. (пре закључења предметног уговора и пре него што је

тужилац уложио своја средства у наведену инвестицију, одн. пре него је преузео обавезу јемства за обавезе АТП „Војводина“) навео:

- да одлука о измештању терминала међуградске аутобуске станице у Новом Саду на парцеле бр. 3351 и 3352/1 КО Нови Сад I представља дугорочну оријентацију и трајног је карактера,
- да ће се пресељење терминала међуградске аутобуске станице спровести након изградње објеката аутобазе и аутостанице на означеним парцелама од стране инвеститора АД АТП Нови Сад, на којима ће се наставити обављање делатности услуга међуградске аутобуске станице,
- да је измештање терминала међуградске аутобуске станице на нову локацију на парцелама инвеститора АД АТП Војводина Нови Сад инвестиција трајног карактера, од великог значаја за Град Нови Сад, па је у том смислу ова одлука дугорочног карактера.

Тужени је погазио све што је у наведеном допису обећао, а обавезу није извршио ни када је обавезу из дописа о прихватању писма о намерама преточио у општи акт – измењени Генерални план Града Новог Сада до 2021.икада је на основу тог општег акта издао грађевинске и употребне дозволе за градњу и употребу нове аутобуске станице и новог сервиса.Након што је Град Нови Сад издао употребне дозволе за рад новоизграђене аутобуске станице и сервиса, он је конкретизовао своју обавезу да регулисањем аутобуског саобраћаја и стајалишта у Новом Саду омогући обављање делатности међумесног и међународног аутобуског саобраћаја. Илија Девећ је легитимно очекивао да ће Град Нови Сад поштовати сопствени Генерални план и грађевинске и употребне дозволе које је издао, те је на основу таквог очекивања инвестирао свој новац у ову делатност, гарантујући својом имовином и имовином повезаних правних лица за обавезе које су везане за изградњу и пословање новоизграђене аутобуске станице и сервиса. Предузеће АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад је у његовом власништву и представља његову имовину, као што су и сва повезана лица која су јемчила за обавезе АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад у вези изградње и пословања новоизграђене аутобуске станице и сервиса, његова имовина. Применом правила *Копецки* против *Словачке* и *Гладишева* против *Русије* у случају када је штетник државни орган, јасно је да постоји активна легитимација на страни Илије Девећа и пасивна легитимација на страни Града Новог Сада као штетника. Успостављање непосредне узрочно-последичне везе оправдава се статусом жртве Илије Девећа, на исти начин као што је статус жртве имао Мајкић у предмету *Предузеће Кин-Стиб и Мајкић* против *Србије*. Као жртва, Илија Девећ је претрпео штету (материјалну и нематеријалну), за коју одговара Град Нови Сад који је настанак штете проузроковао

противправним понашањем (супротним измењеном Генералном плану Града Новог Сада до 2021. и издатим грађевинским и употребним дозволама). Образложење да нема узрочно-последичне везе између поступања Града Новог Сада и штете коју је претрпео Илија Девећ, те да Град Нови Сад није пасивно легитимисан а Илија Девећ да није активно легитимисан за утужени износ, значи да су судови дали имунитет Граду Новом Саду од одговорности за противправно поступање да су га ослободили обавезе накнаде штете, која је настала како због поступања супротно закљученом уговору од 08.05.2006. тако и због поступања које је супротно Генералном плану Града Новог Сада до 2021. и издатим грађевинским и употребним дозволама. Како за такав имунитет нема основа у закону, нити у другом извору права по којем судови суде, судови су створили преседан, који руши темеље уставног начела владавине права (чл.3. Устава РС) и правне сигурности – права на једнаку заштиту права (чл. 36. ст. 1. Устава РС). Ова повреда је нарочито тешка и озбиљна јер се неоснованим давањем имунитета ослобађа одговорности на накнаду штете државни орган, који би требало да поступа у складу са начелом владавине права, доследно у свом поступању штитећи начело правне сигурности.

У ревизијској пресуди Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. Врховни касациони суд је навео само три разлога зашто је ревизија неоснована. **Прво** је ценио само питање да ли је другостепени суд оцењујући жалбу учинио битну повреду одредаба парничног поступка из чл. 361. ст. 2. т. 12. ЗПП, без упуштања у питање да ли је другостепени суд применио погрешан процесни закон, одн. да је о жалби одлучивао по одредбама ЗПП из 2011. а не по одредбама ЗПП из 2004, све супротно сопственом ставу из решења Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. да се на предметни спор примењују одредбе ЗПП из 2004. и очигледној чињеници да је другостепени суд о жалби одлучивао примењујући одредбе ЗПП из 2011. Ревизијски суд је само уопштено навео да није начињена битна повреда правила поступка из чл. 361. ст. 2. т. 12. ЗПП, без навођења на које ревизијске разлоге се то односи. **Друго**, ревизијски суд је веома уопштено навео неке од случајева пред Европским судом за људска права, на који се позвао Илија Девећ у ревизији, при томе погрешно означавајући назив предмета (*Dyshevav vs Rusija*, уместо *Гладишева* против *Русије*) и погрешно наводећи да је у овом предмету расправља само питање примене чл. 8. Конвенције (право на поштовање приватног и породичног живота а не чл. 1. Протокола 1 уз Конвенцију (право на имовину). Ревизијски суд је без да је утврдио на шта се односе одлуке Европског суда за људска права у случајевима *Копецки* против *Словачке* и *Гладишева* против *Русије*, а оба случаја се односе на повреду права на имовину, утврдио да су они без значаја за другачију ревизијску одлуку, јер се не заснивају на битно истом чињеничном и правном основу. Случај *Предузеће*

Кин-Стиб и Мајкић против **Србије** ревизијски суд није ни навео да је истакнут у ревизији, те у том делу није дао чак ни паушално образложење. **Треће**, ревизијски суд је навео нови правни разлог зашто је тужбени захтев неоснован, позивајући се на монопол и чл. 14. ЗОО. Тако је ревизијски суд навео да „инсистирањем на реализацији Генералног плана, тако да међународни и међуградски превоз обавља искључиво предузеће у власништву тужиоца супротно чл. 14. у вези са чл. 103. ЗОО, тужилац се доводи у монополски положај у односу на друга предузећа која се баве међуградским и међумесним превозом у Граду Новом Саду, па је правилан закључак нижестепених судова, да би извршење такве обавезе и досуђивање накнаде штете било противно принудним прописима, пре свега Уставу (чл. 84.) и закону. Одредбом чл. 84. Устава РС одређено је да сви имају једнак положај на тржишту, да су забрањени акти којима се, супротно закону, ограничава слободна конкуренција, стварањем или злоупотребом монополског или доминантног положаја.“ Илија Девих указује да на околност стварања или злоупотребе монополског или доминантног положаја на тржишту није изведен ниједан доказ у поступку, те да ни нижестепени, ни ревизијски суд нису имали чињеничну подлогу да утврде да би извршењем обавезе Града Новог Сада премештања аутобуског саобраћаја на локацију АТП „Војводине“ а.д. Нови Сад или само омогућавањем обављања међумесног и међународног аутобуског саобраћаја са новоизграђене аутобуске станице, поред раније постојеће, био створен или злоупотребљен монополски положај за АТП „Војводину“ а.д. Нови Сад или за Илију Девиха као његовог власника. У току доказног поступка судови нису утврдили шта је битан елемент стварања и злоупотребе монополског или доминантног положаја на тржишту (остваривање тзв. „монополског профита“, одн. екстра цене захваљујући монополу или доминантном положају), нису утврдили шта је релевантно тржиште у односу на које се утврђује монопол или доминантни положај, нити како је могуће да се Генералним планом Града Новог Сада, који није стављен ван снаге, и који је важио у периоду противправног понашања Града Новог Сада и у периоду за који је утужена штета, ствара или злоупотребљава монополски или доминантни положај, посебно у условима када су цене пружања перонских услуга на аутобуској станици за све који врше станичну услугу лимитиране одређивањем максималног дозвољеног износа. Навод ревизијског суда да је правилан закључак нижестепених судова да би извршење обавезе Града Новог Сада из Генералног плана било супротно чл. 14. ЗОО (и чл. 84. ст. 1. и 2. Устава РС) је произвољан, јер се нижестепени судови уопште нису изјашњавали о правним последицама неизвршења обавезе туженог из Генералног плана. У том смислу је и недозвољено расправљање и утврђивање новог чињеничног стања у поступку одлучивања по ревизији, јер се ради о нејавном поступку у којем тужилац нема могућности да се изјасни о новим

чињеницама које утврђује ревизијски суда пре него што ревизијска одлука буде донета. Ревизијски суд је приликом доношења овог правног става поступио као парнични суд који је апсолутно ненадлежан за утврђивање повреде правила конкуренције, сходно Закону о заштити конкуренције, према којем за одлучивање о овом питању искључиву надлежности има Комисија за заштиту конкуренције (која утврђује и евентуалну ништавост правних послова којима се повређују правила конкуренције) и то искључиво у поступку који је прописан Законом о заштити конкуренције уз сходну примену правила управног поступка. Ове повреде биће детаљније објашњење у делу објашњења повреде права на фер и поштено суђење.

У вези навођења монопола као разлога за одбијање тужбеног захтева, Илија Девић је ревизијском суду 27.08.2019. доставио **ИНИЦИЈАТИВУ** за оцену уставности чл. 14. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 57/89 и „Сл. лист СРЈ“, бр. 31/93 и „Сл. лист СЦГ“, бр. 1/2003 – Уставна повеља – у даљем тексту: ЗОО) коју је поднео 26.08.2019. Уставном суду РС и која је заведена под Иуз 162/2019. као и Допуну Иницијативе од 11.05.2020. године. У Иницијативи је Илија Девић дао детаљно изјашњење да чл. 14. ЗОО није у сагласности са чл. 4. ст. 1, чл. 16. ст. 2, чл. 84. ст. 2. Устава РС. По схватању Илије Девића као подносиоца Иницијативе, однос између правила из чл. 14. ЗОО и Закона о заштити конкуренције не може се решавати само као однос између два системска законска прописа, као однос два законска прописа који у једном делу регулишу исту материју, ни као однос два законска прописа од којих је један општи а други онај на који се упућује, све уз примену доктринарних правила о јединствености правног поретка, које је у досадашњој пракси примењивао Уставни суд. Ово стога, што у конкретном случају постоје две битна разлога, која супермацију дају Закону о заштити конкуренције из 2009. (са изменама из 2013.). Први разлог је што је уставни основ за одредбу чл. 14. ЗОО (чл. 255. Устава СФРЈ из 1974) престао да важи, с тим да уставни основ за доношење Закона о заштити конкуренције (чл. 82. и 84. Устава РС из 2006) регулише основе за правила конкуренције сасвим другачије од Устава СФРЈ из 1974. Други разлог је у томе је Закон о заштити конкуренције из 2009. донет на основу обавезе Републике Србије из потврђеног међународног уговора да регулише конкуренцију на начин као што је то регулисано у ранијим чл. 81. и 82. Уговора о Европској Заједници (сада чл. 101. и 102. Уговора о функционисању Европске уније). Према чл. 16. ст. 2. Устава РС из 2006. „Општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни су део правног поретка Републике Србије и **непосредно се примењују**. Потврђени међународни уговори морају бити у складу с Уставом.“ Република Србија се обавезала, у складу са чл. 73. ст. 2. Споразума о

стабилизацији и придруживању између Европских Заједница и њихових држава чланица са једне стране и Републике Србије са друге стране, да примењује у свој законодавству и пракси критеријуме који проистичу из примене правила конкуренције која се примењују у Европској Заједници, а нарочито из чл. 81, 82, 86. и 87. Уговора о Европској заједници и инструмената тумачења које су усвојиле институције Заједнице. У том смислу, не примењују се непосредно одредбе чл. 81. и 82. Уговора о Европској Заједници (сада чл. 101. и 102. Уговора о функционисању Европске Уније), јер Република Србија није чланица Европске Уније, већ критеријуми за примену релевантних правила о конкуренцији и њихово тумачења, која су усвојена од стране институција Европске Уније. У том смислу су и правила из Закона о заштити конкуренције из 2009. са изменом из 2013. примењени критеријуми правила о конкуренцији на која се Република Србија обавезала чл. 73. Споразума о стабилizацији и придруживању између Европских Заједница и њихових држава чланица са једне стране и Републике Србије са друге стране, који је ратификован у Скупштини Републике Србије и објављен у „Службеном гласнику РС – Међународни уговори“, бр. 83/2008. Уставни суд има у складу са одредбом чл. 167. ст. 1. т. 1. Устава РС обавезу да чува јединство правног поретка тако што ће предност дати закону који је донет на основу потврђеног Споразума о стабилizацији и придруживању између Европских Заједница и њихових држава чланица са једне стране и Републике Србије са друге стране односу на одредбу чл. 14. ЗОО, која није у складу са чл. 73. Закона о потврђивању Споразума о стабилizацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица са једне стране и Републике Србије са друге стране.

Доказ: 40. Поднесак тужиоца са поднетом Иницијативом Иуз 162/2019. од 27.08.2018.

У наведеној Иницијативи Илија Девих је навео да је у свим другим случајевима када се расправљало питање повреде правила конкуренције Врховни касациони суд доносио одлуке да парнични суд апсолутно није надлежан да утврђује повреду правила конкуренције, па ни да утврђује ништавост правних послова којима се повређују правила конкуренције, одн. да се наведене повреде утврђују од стране Комисије за заштиту конкуренције, у поступку који је прописан Законом о заштити конкуренције уз сходну примену правила општег управног поступка. Тако је било у свим случајевима о којима је одлучивао Врховни касациони суд, осим у овом парничном предмету, као и у парничном предмету Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. када је ревизијски суд, такође тек у поступку по ревизији, кроз решавање претходног правног питања, утврдио да је

чл. 1. ст. 2. уговора од 08.05.2006. створена монополска позиција за АТП „Војводину“ а.д. Нови Сад, те да због тога АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад и Град Нови Сад сносе по пола штетне последице успорављања таквог монопола.

Илија Девих је предложио 28.08.2020. Врховном касационом суду да се у складу са чл. 35. ст. 2 Пословника о уређењу и раду Врховног касационог суда одржи заједничка седница Грађанског одељења размотре спорна питања из ревизијских предмета Рев. 1980/2019, Прев. 423/2019, Прев. 56/2020 и Прев. 347/2020 на којој би се размотрила спорна правна питања, међу којима је и питање постојања монопола у вези рада и пословања аутобуске станице. Међутим, Врховни касациони суд дописом од 10.09.2020. није прихватио овај предлог. Дописом од 15.10.2020. додатно су појашњени разлози одржавања заједничке седнице, али на тај допис Врховни касациони суд није одговорио.

Доказ: 41. Допис Врховном касационом суду од 28.08.2020.

42. Одговор Врховног касационог суда од 10.09.2020.

43. Поновни допис Врховном касационом суду од 15.10.2020.

Из образложења ревизијског суда види се да је ревизијски суд одустао од основних разлога које су нижестепени судови наводили у прилог неоснованости тужбеног захтева а то је недостатак активне легитимације на страни тужиоца и недостатак пасивне легитимације на страни туженог. Уместо овог разлога, ревизијски суд наводи монопол као разлог за одбијање тужбеног захтева, што процесно има смисла само ако тужилац има активну а тужени пасивну легитимацију у поступку накнаде штете, с тим да се успостављање монопола тада јавља као правна препрека за право тужиоца на накнаду штете, одн. обавезу туженог да штету надокнади. У том смислу, ревизијски суд је „прећутно“ прихватио ревизијски навод да је неоснован став нижестепених судова о недостатку активне легитимације на страни тужиоца и пасивне легитимације на страни туженог. У супротном, позивање на монопол не би имало правног смисла, ако тужилац није активно легитимисан за захтев за накнаду штете, одн. ако тужени није пасивно легитимисан да штету надокнади. На тај начин је ревизијски суд, по схватању Илије Девиха променио разлог одбијања тужбеног захтева (*ratio decidendi*).

Ревизијски навод да тужилац није доказао постојање узрочно-последичне везе између штете коју трпи и радњи туженог, да би тужени био у обавези да доказује да је штета настала без његове кривице, такође је паушалан и нејасан. Навод је паушалан јер је тужилац доказао да је тужени имао обавезу да регулише међумесни и међународни аутобуски саобраћај тако да омогући

обављање таквог саобраћаја са новоизграђене аутобуске станице, те да је услед одбијања туженог да испуни ту своју обавезу наступила штета која је нужна последица управо такве радње, одн. пропуштања дужне радње туженог. Обавеза туженог је постојала како по основу једностраног обећања (писмо којим се прихвата писмо о намерама), по основу уговора (из уговора од 08.05.2006. године), тако и по основу Генералног плана Града Новог Сада до 2021. која је конкретизована издатим грађевинским и употребним дозволама. Тужени је прво дозволио изградњу и употребу новоизграђене аутобуске станице, а потом је онемогућио њен рад и пословање. Обавеза по основу Генералног плана је вануговорна обавеза, чија повреда услед противправног понашања туженог доводи до обавезе накнаде штете, без обзира да ли је штетник могао да предвиди наступање штетних последица за општећеног. Ово стога што се ради о поступању штетника супротно општем пропису, чиме се ствара деликтна одговорност за насталу штету. Противправност у поступању туженог и узрочно-последичну везу Врховни касациони суд је већ утврдио у ранијој ревизијској пресуди Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. те се исти суд не може позивати на наведену пресуду да није утврђена противправност и узрочно-последична веза између штете за тужиоца и радње туженог. У једном другом предмету Врховни суд је у пресуди Рев. 514/12 од 20.06.2012. полазећи од суштински истоветног чињеничног стања, ценећи постојање узрочно-последичне везе за деликтну одговорност навео: „У конкретном случају не постоји узрочна веза између (прве) штетне радње (нетачне информације) и штете (будуће) зато што први почетни узрок у ланцу више узрока није довољан за накнаду штете. Да би се грађевински објекат изградио нужно је добити грађевинску дозволу, објекат изградити, добити употребну дозволу и ради остваривања прихода робу (непокретности) пласирати на тржишту било кроз издавање пословног стамбеног простора у закуп или кроз продају непокретности... Адекватна узрочна веза постоји само ако је узрок штете према редовном (обичном) току ствари и према животном искуству подесан да изазове насталу последицу. Та прва радња (погрешна информација ненадлежног органа) није довољна. Тужилац није захтевао одобрење за изградњу у смислу чл. 88. ст. 1. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06) од надлежних органа (министарства надлежног за послове грађевинарства или Општинског секретаријата за комунално-стамбене послове). У одсуству поступка ради издавања дозволе за градњу, информација о чињеницама садржаним у урбанистичкој документацији од 03.11.2006. године од стране туженог не представља адекватну узрочну везу (није адекватна штета), па се нису стекли сви услови за накнаду штете по основу измакле добити“. Према критеријуму из пресуде Рев. 514/12 од 20.06.2012. адекватна узрочност за деликтну штету постојала би да је тужилац прибавио грађевинску

дозволу, непокретности изградио и пре стављања у функцију прибавио употребну дозволу, да би могао да је користи за намену за коју је изградио непокретности (издавање у закуп, даља продаја или као што је у случају тужиоца Илије Девића, ради обављања делатности за коју су непокретности изграђене). Сходно наведеном, Врховни касациони суд у пресуди Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. одступа од раније утврђене праксе оцене када постоји узрочно-последична веза код деликтне (вануговорне одговорности) за насталу штету у битно истоврсном чињеничном стању, не наводећи разлоге за одступање од раније праксе.

Такво образложење Врховног касационог суда показује апсолутну произвољност у примени права, што је недопуштено у савременим, демократским друштвима која се заснивају на владавини права. У току првостепеног поступка тужилац је путем машинског вештачења (Машински факултет у Београду) и економско-финансијског вештачења (вештаци Јово Драгаш и Радиша Питулић) утврдио из чега се састоји штета и колика је њена висина по сваком основу, те код околности постојања штете није јасно образложење да тужилац није доказао узрочно-последичну везу.

Врховни касациони суд је тако образложење разлога одбијања ревизије који су садржани на око 40 страница свео на мање од половине једне странице образложења ревизијске пресуде.

Против пресуде Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. није могуће уложити било који редовни или ванредни правни лек, те је једино правно средство које стоји на располагању уставна жалба.

Г) Уставом зајемчено људско или мањинско право или слобода које је повређено или ускраћено:

Пресудом Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. повређено је уставно право:

- право на имовину из чл. 58. Устава РС и
- право на правично суђење из чл. 32. Устава РС.

Д) Објашњење повређених уставних права:

Д1) Право на имовину је гарантовано чл. 58. Устава РС:

„Јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона.

Право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Законом се може ограничити начин коришћења имовине.

Одузимање или ограничење имовине ради наплате пореза и других дацбина или казни, дозвољено је само у складу са законом“,

као и чл. 1. Протокола бр. 1 уз Европску конвенције за заштиту људских права и основних слобода (ратификована и објављена у „Службеном листу СЦГ – Међународни уговори“, бр. 9/03):

„Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује закон који сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дацбина или казни“.

Право на имовину садржи следеће гаранције: 1) општу гаранцију која се тиче несметаног уживања имовине и имовинских права, 2) гаранцију за неометано коришћења имовине и имовинских права и 3) заштиту од арбитрерног лишења имовине и имовинских права.

Појам „имовина“ у енглеском изворнику Конвенције се означава речима *property* (својина, имовина) и *possessions* (посед, државина), док је у француском изворнику коришћен појам *propriété* (својина, имовина), али и *biens* (ствари, права поводом ствари, добра која служе задовољењу људских потреба, имовинска права у ширем смислу). У немачком преводу користи се само један појам *eigentum* (својина). Званични српски превод Конвенције користи појам *имовина*. Европски суд за људска права је у предмету *Marckx v. Belgium*, случај 6833/74, у одлуци од 13. јуна 1979. параграф 63. заузео став да се чл. 1. Протокола 1. односи на гаранцију имовинских права и права на имовину.

Тумачећи како чл. 58. Устава РС, тако и чл. 1. Протокола 1. може се дати негативно и позитивно одређење домена гаранције заштите права на имовину (*ratione materiae*). Негативно одређење показује да се наведеном гаранцијом не штите односи између приватних лица, која су чисто уговорне, одн. приватно-

правне природе. Позитивно одређење показује да се гаранција права на имовину односи само на мешање државе у нечија имовинска права у смислу произвољног и неправедног одузимања или онемогућавање коришћења нечије имовине или када се то супротно јавном интересу и закону дозволи трећем лицу. Тумачећи гаранцију права на имовину Европски суд за људска права води рачуна о принципу пропорционалности, који подразумева проналажење правичне равнотеже између захтева држава да имају право да ограничавају (кроз законе) одређена имовинска права и основног права сваког лица на мирно и несметано коришћење и употребу имовине. Критеријум пропорционалности је да ли су рестриктивне мере „неопходне у демократском друштву“, одн. да ли задирање у имовинско право нарушава саму суштину тог права.

У пракси Европског суда за људска права донете су одлуке у којима се ближе одређује која имовина и која имовинска права уживају заштиту, као и којим радњама државе или државних органа се врши повреда тих права. Европски суд за људска права је изнео становиште о природи имовине у смислу чл. 1. Протокола 1. у предмету *Gasus Dosier und Fördertechnik GmbH v. Holand* (случај бр. 15375/09, одлука из 1995): „Суд подсећа да појам „имовина“ (франц: *biens*) у члану 1. Протокола 1. има аутономно значење које, свакако, није ограничено на поседовање телесних ствари: извесна друга права и интереси који чине имовину такође, могу се сматрати „имовинским правима“ и тиме „имовином“, усмислу ове одредбе“. Право на имовину не значи и гаранцију права на стицање имовине (*Van der Musselle v. Belgium*, случај бр. 8919/80, 23. одлука из 1983.), међутим одредба чл. 1. Протокола 1. даје заштиту „легитимном очекивању“ неког лица да ће стећи одређено имовинско право које представља имовину у смислу чл. 1. Протокола 1. (*Pine Valley Developments and Others v. Ireland* (случај бр. 12742/87, одлука из 1991). У овом предмету подносиоци представке су купили земљиште за које је постојала дозвола за изградњу индустријског објекта. Та дозвола је касније поништена, услед чега подносиоци представке нису могли да остваре оно што су намеравали. Европски суд за људска права је закључио да су подносиоци представке с правом очекивали да ће на основу постојеће дозволе за градњу, која се може сматрати делом њихове имовине, моћи да реализују своје планове и да то оправдано очекивање, такође, представља саставни део имовинског права. На сличан начин Европски суд за људска права је у вези легитимног очекивања изнео свој став у предмету *Stretch v. United Kingdom*, (случај 44277/98, одлука из 2003. и и *Saggiov. Italy*, случај бр. 41879/98, одлука из 2001.). У случају *Pressos Compania Naviera S.A. and Others v. Belgium* (случај 17849/91, одлука из 1995) Европски суд за људска права је заузео правни став да су и потраживања по основу накнаде штете (која је настала услед судара

бродова), такође легитимна очекивања бродовласника и да се могу сматрати имовином. У овом предмету, суд је одбио приговоре противне стране да је „мешање“ одн. ускраћивање накнаде штете, било мешање у јавном интересу (у циљу заштите државног финансијског интереса) и као такво оправдано, као и да је оно било пропорционално односу општег – јавног интереса и потребе заштите основних права (на имовину). Европски суд за људска права је изнео свој став о „легитимном очекивању“ и у предмету *Kopecký v. Slovakia* (случај 44912/98, одлука из 2004), где се осврнуо и на раније случајеве из праксе у којима је расправљао појам „легитимног очекивања“. У овом случају Европски суд за људска права је навео: „Појам „имовина“ може обухватити „постојећу имовину“ или активу, као и потраживања у вези са којима подносилац представке тврди да има „легитимна очекивања“ да ће стећи делотворно уживање имовинског права. Појам имовине обухвата и власништво над акцијама, на шта је указано у одлуци Европског суда за људска права у случајевима *Bramelid v. Sweden* (случај бр. 8588/79, одлука из 1983) и *Malmstrom v. Sweden* (случај бр. 8589/79, одлука из 1982), у којима је Европски суд за људска права стао на становиште да акције у акционарском друштву неспорно имају економску вредност и да представљају имовину. У закључку одлуке у случају *Sovtransavto Holding v. Ukraine* (случај 48553/99, одлука из 2003) Европски суд за људска права је навео: „На крају, чини се да начин на који је поступак окончан није компатибилан са обавезом државе да на одговарајући начин одговори на ситуацију у којој се компанија подносиоца представке нашла. Сходно томе, компанија подносиоца представке морала је да се суочи са том неизвесношћу током периода у коме је пала почетна вредност њених акција, што је околност која је утицала на умањење способности власника акција да управља том компанијом и тако контролише своју имовину... начин на који је поступак вођен и неизвесност са којом се суочила компанија подносиоца представке пореметили су правичну равнотежу која је морала да буде успостављена између општег интереса и потребе да се заштити право подносиоца представке на мирно уживање имовине. Држава стога није испунила своју обавезу да обезбеди предузећу подносиоца представке ефикасно уживање његовог права својине, што је гарантовано чл.1 Протокола бр. 1. Због тога је дошло до повреде чл. 1. Протокола бр. 1. Појам заштићеног права на имовину обухвата и разне врсте дозвола које се односе на обављање одређене делатности, што је нпр. потврђено у случају *Tre Traktörer Aktiebolag v. Sweden* (случај бр. 10873/84, 4/1988/148/202, A/159, одлука из 1989). У овом предмету расправљано је питање представке шведске компаније која је управљала рестораном којем је одузета дозвола за точење алкохолних пића. Убрзо након одузимања дозволе, ресторан је затворен, а компанија је шведским властима поднела захтев за накнаду штете која је настала као последица одузимања

дозволе. Европски суд за људска права је стао на становиште да дозвола о којој је реч јесте имовина, јер представља део економских интереса ресторана, посебно због тога што је одузимање дозволе утицало на углед и вредност ресторана. Према становишту овог Суда, као економски интерес, одн. имовинско добро може се посматрати и дозвола за вађење шљунка, што је решено у предмету *Fredin v. Sweden*, (случај бр. 12033/86, одлука из 1991). О ширини појма имовина сведочи и одлука овог Суда у предмету *Iatridis v. Greece* (случај бр. 31107/96, одлука из 1999) у којој је овај Суд стао на становиште да је клијентела биоскопа подносиоца представке, коју је стекао током времена, део његовог пословног интереса, те се као материјално добро сматра имовином подносиоца представке. Поред наведеног у појам имовине улази и право лова (*Chassagnou and Others v. France*, случај бр. 28443/95 одлука из 1999), право на пензију (случај *Müller v. Austria*, случај бр. 5849/72, одлука из 1974) као и друга материјална и нематеријална права која се могу економски изразити као вредност.

Приликом разматрања да ли је дошло до повреде права на имовину прво се разматра да ли постоји имовинско право у смислу чл. 58. ст. 1. Устава РС и чл. 1. Протокола 1. уз Конвенцију. Потом се расправља питање да ли је било мешања државе у то имовинско право и која од три гаранције се може применити (1) општа гаранција која се тиче несметаног уживања имовине и имовинских права, 2) гаранција неометаног коришћења имовине и имовинских права и 3) гаранција забране од арбитрерног лишења имовине и имовинских права). Након тога Суд испитује да ли је то мешање било легитимно у циљу јавног или општег интереса, да ли је пропорционално, одн. да ли се тиме постиже правичан баланс између општих интереса датог друштва и интереса појединца. На крају се расправља да ли је мешање државе било у складу са принципом законитости и правне сигурности.

У конкретном случају Илија Девих је:

- имао легитимно очекивање (појавни облик имовине према случајевима *Gasus Dossier und Fördertechnik GmbH v. Holand, Pine Valley Developments and Others v. Ireland, Stretch v. United Kingdom*, и *Saggio v. Italy* и посебно као у случају *Kopecky v. Slovakia* и у случају *Tre Traktörer Aktiebolag v. Sweden* и др.),

- као већински акционар и власник АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад (као у случајевима *Bramelid v. Sweden, Malmstrom v. Sweden, Предузеће Кин-Стиб и Мајкић против Србије*),

- да ће Град Нови Сад као локални орган власти (представник Државе) поштовати четири пута преузету обавезу (путем писма о прихватању писма о намерама, путем усвајања измена Генералног плана Града Новог Сада до 2021,

путем закљученог уговора од 08.05.2006. и путем издатих грађевинских и употребних дозвола (као у случају *Kopecky v. Slovakia* и *Pine Valley Developments Ltd and Others v. Ireland*, а слично као у случајевима *Tre Traktörer Aktiebolag v. Sweden* и *Fredin v. Sweden*),

- и омогућити пословање и стицање добити по основу новоизграђене аутобуске станице и сервиса центра, а на тај начин и добити за Илију Девећа,

- који би по редовном току ствари остварила његова компанија АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад

- да није дошло до мешања у тако схваћено имовинско право (схваћено на начин као у случају *Marckx v. Belgium* и другим цитираним случајевима)

- од стране Града Новог Сада, као представника локалне власти,

- те да ће у случају мешања имати право на правичну накнаду штете (случај *Pressos Compania Naviera S.A. and Others v. Belgium*), која би имовину Илије Девећа довела у позицију као да мешања није било (правило *restitutio in integrum*).

Мешање од стране Града Новог Сада састојало се у повреди забране арбитрерног мешања у наведено имовинско право, што је након тога довело и до повреде друге две гаранције (које се односе на несметано коришћење имовине и имовинских права и несметано уживање те имовине и имовинских права). Арбитрерност се види у чињеници да се након датих обећања, преузетих планских и уговорних обавеза, као и издатих грађевинских и употребних дозвола, на основу којих су новоизграђена аутобуска станица и сервис по редовном току ствари стицали право да обављају пословну делатност за коју су изграђени и по том основу остварују имовинску корист, Град Нови Сад одустао од измештања аутобуске станице на којој је пословало градско аутобуско предузеће у његовој (јавној) својини и премештања аутобуског саобраћаја на локацију која је за то била одређена градским планским актом и у вези чега је Град Нови Сад издао грађевинске и употребне дозволе да би новоизграђена аутобуска станица и сервис могли да послују, позивајући се након тога у судским поступцима на ништавост уговора и планског акта којим се утврђује таква обавеза Града Новог Сада, са образложењем да се на тај начин ствара монополски положај за АТП „Војводину“ а.д. Нови Сад и Илију Девећа као већинског власника, што је за последицу имало да су судови, без спровођења доказног поступка да ли стварно постоји повреда правила конкуренције, утврђивали наводни монопол и на тај начин ослобађали Град Нови Сад од извршења обавезе измештања аутобуског саобраћаја са старе на нову локацију, мешајући се у имовинска права Илије Девећа с једне стране да би омогућили градском аутобуском предузећу у својини Града Новог Сада да обавља исту делатност која је ускраћена АТП „Војводини“. На тај начин је мешање у

имовину Илије Девића извршено од стране Града Новог Сада повредом гаранције забране дискриминације, прописане чл. 14. Европске конвенције о људским правима и основним слободама (слично као у случају *Fredin v. Sweden*, (по. 1) случај бр. 12033/86 одлука из 1991, параграф 60-61) и чл. 21. Устава РС. Мешање је негативно утицало на имовину и имовински интересе Илије Девића, тако што је обезвредило укупну инвестицију Илије Девића, његове акције у компанији су изгубиле вредност, онемогућено је даље пословање и стицање прихода и добити од наведене компаније која представља његову имовину (*Bramelid v. Sweden* случај бр. 8588/79, одлука из 1983 и *Malmstrom v. Sweden* случај бр. 8589/79, одлука из 1982), одн. утицало је на настанак свих појавних облика материјалне и нематеријалне штете (која је утужена у конкретној парници). Повреда наведене забране састојала се у томе што је Град Нови Сад:

- прво обећао да ће, применом својих овлашћења (као власник постојећег јавног комуналног аутобуског предузећа у својини Града Новог Сада, које је обављало аутобуску делатност на старој локацији) донети одлуку о премештању аутобуске станице са постојеће локације на локацију АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад, а потом и да ће у оквиру својих јавних овлашћења донети одлуке којим ће омогућити долазак и одлазак аутобуса у међумесном и међународном саобраћају са новоизграђене аутобуске станице, као и да ће регулисати на одговарајући начин аутобуска стајалишта, све како би омогућили рад и пословање новоизграђених објеката,

- а након што је Илија Девић уложио своја средства у изградњу нове аутобуске станице и новог сервиса, након што је прибавио употребне дозволе за рад и пословање новоизграђених пословних објеката, као и након што је створио друге имовинске, организационе, радне и пословне услове (запослио нове раднике, закључио уговоре са Мерцедесом и Сетром о пословној сарадњи, закључио уговоре о заступању са ино фирмама и др.), преузео јемства за кредитне обавезе АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад у вези наведне инвестиције,

- Град Нови Сад је одбио да изврши преузете обавезе,

- доводећи Илију Девића у позицију да се његова укупна инвестиција обезвреди (јер се не може користити за пословање, односно за намену за коју су уложена средства), да се створи стечајни разлог над АТП „Војводином“ а.д. Нови Сад, да се обезвреде акције у тој компанији (због стечаја), да се оствари раскидни разлог у приватизационом уговору (због немогућности исплате 4. и 5. рате) што је за последицу имало и одузимање акција у овој компанији у корист државе, да компанија постане неликвидна и несолвентна (није могла да послује и остварује приходе из којих би измиравала постојеће обавезе у вези уложене инвестиције), а што је непосредни разлог и за активирање јемства Илије Девића за наведене обавезе (пре свега према пословним банкама), као и јемства

повезаних лица и продају њихове имовине ради намирења обавеза АТП „Војводине“ а.д Нови Сад, да није могла да остварује добит коју би из пословања у новоизграђеним објектима по редовном току ствари остварила, те из тако остварене добити исплатила дивиденду Илији Девећу, као и до кредитне неспособности Илије Девећа што је повредило његову част и углед као успешног пословног човека, што је даље проузроковало и душевне болове.

Мешањем Града Новог Сада у имовину и имовинске интересе Илије Девећа, он је стекао статус жртве у смислу чл. 34. Европске конвенције о људским правима и основним слободама, а тиме и активну легитимацију за утужено потраживање према Граду Новог Сада, као и за захтев да се у односу на њега утврди повреда права на имовину (као у случају *Предузеће Кин-Стиб и Мајкић против Србије*).

Наведено мешање Града Новог Сада у имовину и имовинска права није било у јавном или општем интересу, јер је Град Нови Сад усвајањем измена Генералног плана до 2021. након јавне расправе у скупштини Града, утврдио да је дугорочни и трајан интерес Града Новог Сада премештање аутобуске станице са старе локације на локацију АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад (ради остваривања еколошких, урбанистичких, саобраћајних и економских интереса Града Новог Сада). Посебно је важно нагласити да је измештање међуградског и међународног саобраћаја са старе локације у центру Града Новог Сада предвиђено без ангажовања буџетских средстава Града Новог Сада или било ког другог државног органа и искључиво на терет АТП „Војводине“ а.д. Нови Сад и Илије Девећа као власника ове компаније. У том смислу, обавеза регулисања аутобуског саобраћаја и аутобуских стајалишта тако да новоизграђена аутобуска станица и нови сервис могу да раде, послују и остварују приходе из редовног пословања, био је начин остваривања тако утврђеног општег интереса Града Новог Сада у измењеном Генералном плану који је важио до 2021. У време мешања Града Новог Сада у имовину и имовинске интересе Илије Девећа све време је важио наведени Генерални план.

Мешање Града Новог Сада у имовину и имовинске интересе Илије Девећа не може се правдати правичним балансом наведених општих интереса Града Новог Сада и имовинског интереса Илије Девећа да остварује приходе по основу наведене инвестиције, јер с једне стране утврђени општи интерес Града Новог Сада у наведеном Генералном плану и даље је остао неостварен (није дошло до измештања аутобуске станице са старе на нову локацију, нису решени еколошки, урбанистички, саобраћајни и економски проблеми Града Новог Сада због рада јавно-комуналног аутобуског предузећа на старој локацији у центру

Града), а због повреде имовине и имовинских права Илије Девећа настало је велико потраживање по основу накнаде штете према Граду Новом Саду. Део накнаде штете према АТП „Војводини“ а.д. Нови Сад у износу од око 4 милиона евра Град Нови Сад је већ платио по основу правноснажне пресуде.

Мешање Града Новог Сада у имовину и имовинске интересе Илије Девећа није у складу са принципом законитости и правне сигурности. Принцип законитости значи да за мешање постоји правни основ, а принцип правне сигурности да мешање није арбитрерно. Мешање се цени према томе да ли је мешање засновано на одређеном пропису, потом да ли мешање има легитиман циљ (општи или јавни интерес) и на крају такво мешање мора бити неопходно у демократском друштву, како би се успоставила правична равнотежа између општег интереса заједнице и приватног интереса појединца. Ови услови морају кумулативно бити остварени, да би се мешање државе могло сматрати оправданим, одн. да нема повреде права на имовину. Уколико није испуњен макар један услов, сматраће се да је дошло до кршења права на имовину. У конкретном случају, није испуњен ниједан услов за оправданост мешања. Правно је недозвољено да Град Нови Сад по истом основу прво изда одговарајуће урбанистичке, грађевинске и употребне дозволе, да по основу Генералног плана Града Новог Сада закључи уговор у којем преузима обавезу измештања аутобуске станице са старе на нову локацију, као регулисања аутобуског саобраћаја и аутобуских стајалишта, а да након тога, док важе исти општи прописи на основу којих је Град Нови Сад такве обавезе преузео, одбије да испуни преузете обавезе. Посебно је важно истаћи да се законитост мешања не може заснивати на позивању Града Новог Сада на ништавост било уговора од 08.05.2006. било дела Генералног плана Града Новог Сада који предвиђа обавезу измештања аутобуске станице и регулисања међумесног и међународног аутобуског саобраћаја и аутобуских стајалишта јер су то правни акти у чијем састављању је као орган јавне власти учествовао Град Нови Сад (било у делу израде и потписивања уговора, било у делу спровођења скупштинске процедуре расправљања, гласања и усвајања измењеног Генералног плана Града Новог Сада до 2021.), те се не може основано позивати на ништавост тих правних аката (случај *Gladysheva v. Russia*). Одлука Врховног касационог суда која се побија овом уставном жалбом заснива се на повреди принципа правне сигурности, јер је Врховни касациони суд једино у случају Илије Девећа и АТП „Војводине“ а.д. Нови Сад о повреди правила конкуренције одлучивао као парнични суд уз примену правила парничног поступка, док је у свим другим случајевима заузимао јединствену праксу да се о повреди правила конкуренције (па и стварањем монопола) одлучује искључиво кроз одлуке Комисије за заштиту конкуренције, по правилима поступка која су

прописана Законом о заштити конкуренције и уз сходну примену правила општег управног поступка. Такође, једино је Комисија за заштиту конкуренције надлежна да утврђује ништавост правних послова и радњи којима се повређују правила конкуренције и да изриче мере поводом тога. Законитост и правилност одлука Комисије за заштиту конкуренције се испитује од стране Управног суда у управном спору. То значи да је Врховни касациони суд оспорену одлуку у којој је навео да је створен монополски положај за Илију Девића донео као апсолутно ненадлежан државни орган, по погрешним правилима поступка. Поред тога, таквим поступањем Врховног касационог суда повређено је и право на доказ, као појавни облик повреде права на правично суђење, јер је правни став о стварању монопола донео Врховни касациони суд одлучујући о изјављеној ревизији Илије Девића, а да пре тога у доказном поступку, било пред судовима нижег степена, било пред Врховним касационим судом није изведен ниједан доказ на околност релевантног тржишта у односу на које се утврђује монопол и услова за остваривање монополског профита (цене станичних услуга су у то време биле препоручене у горњем максималном износу према категоризацији аутобуских станица, тако да ниједна аутобуска станица не може остваривати монополски профит, без обзира да ли у граду постоји само једна или више аутобуских станица), као битних елемената за повреду правила конкуренције због стварања или одржавања монопола.

У току поступка судови првог степена, другог степена и ревизијски суд имали су прилику да цене Одлуку Привредне коморе Србије, Удружења за саобраћај и телекомуникације, Групација за превоз путника у друмском саобраћају и аутобуске станице 37 бр. 84/157 од 11.09.2008. према којој је на захтев АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад утврђено да аутобуска станица Нови Сад на основу критеријума из чланова 23. и 24. Општих услова пословања аутобуских станица („Сл. гласник РС“ бр. 26/2008) се сврстава у 1 (прву) категорију са 934 бода. Поред тога, одлучено је да привредно друштво које управља аутобуском станицом може вршити наплату станичних услуга у складу са чл. 31. и 33-39. Општих услова пословања аутобуских станица.

Доказ: 41. Одлука Привредне коморе Србије, Удружења за саобраћај и телекомуникације, Групација за превоз путника у друмском саобраћају и аутобуске станице 37 бр. 84/157 од 11.09.2008.

Значај ове Одлуке састоји се у томе да је Привредна комора Србије извршила прво категоризацију новоизграђене аутобуске станице, те да је одредила да новизграђена аутобуска станица може да наплаћује станичне услуге према извршеној категоризацији и не у вишем износу него што је препоручено

наведеном Одлуком, а имајући у виду категоризацију. То даље значи да је АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад била ограничена да самостално формира и наплаћује станичну услугу, одн. да није био успостављен монополски положај и да није било могуће остваривати монополски профит.

Одлука о монополу је донета без спроведеног доказног поступка и без могућности Илије Девећа као парничне странке да расправља и оспорава постојање монопола. Није испуњен услов ни у погледу легитимности циља мешања, јер се услед одбијања испуњења наведене обавезе Града Новог Сада не остварује ниједан део општег интереса ради чијег испуњења је Град Нови Сад преузео наведене обавезе. Град Нови Сад се позвао на монопол као разлог за ништавост уговора, како би онемогућио компанију Илије Девећа у пословању и тиме је нанео штету, уз задржавање статуса градског јавног-комуналног аутобуског предузећа (у власништву Града Новог Сада), као јединог предузећа које обавља аутобуску делатност. На крају, такво мешање није својствено демократским друштвима, јер не само да се не остварују општи циљеви и интереси Града Новог Сада, ради којих је измењен Генерални план Града Новог Сада са важењем до 2021. већ се неиспуњење тих обавеза врши искључиво на штету Илије Девећа у толикој мери да су наступиле правне последице као да је извршена фактичка конфискација имовине Илије Девећа, без плаћања било какве накнаде. У том смислу, није успостављена правична равнотежа између општег и приватног интереса. У предмету *Sporrong and Lönnroth v. Sweden*, (случај бр. 7152/75, одлука из 1982, параграф 69. наводи се: „... Суд мора да утврди да ли је успостављена правична равнотежа између захтева општег интереса заједнице и потреба да се заштити основна права појединца... Тежња за успостављањем те равнотеже својствена је целој Конвенцији, а такође се огледа и у структури чл. 1. Протокола 1.“ У предмету *James and Others v. the United Kingdom*, (случај бр. 8793/79, одлука из 1986. параграф 50) Европски суд за људска права је навео: „... Мора постојати разуман однос сразмерности између употребљених средстава и циља који се жели постићи“.

Арбитрерно (дискриминационо) поступање је забрањено и чл. 14. Европске конвенције о људским правима и основним слободама. У конкретном случају дискримација се види и према томе што је након што се Град Нови Сад мешао у имовину Илије Девећа и онемогућио обављање међумесног и међународног аутобуског саобраћаја са новоизграђене аутобуске станице и сервиса, за које је Град Нови Сад издао дозволе заградњу и употребу управо за ту намену, и након што су Илији Девећу одузете акције и управљачка права на компанији која је добила такве дозволе, стечајна управа која спроводи стечај над том компанијом је огласила продају новоизграђене аутобуске станице и сервиса као

функционалних целина, које могу да обављају делатности за које је Град Нови Сад издао употребне дозволе, што значи да са новоизграђене аутобуске станице може да се обавља међумесни и међународни аутобуски саобраћај, који није могао да се обавља док је власник и директор АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад био Илија Девећ.

Због свега наведеног, подносилац уставне жалбе сматра да је пресудом Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021.повређено његово право на имовину, гарантовано чл. 58. Устава РС и чл. 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију о људским правима и основним слободама.

Д2)Право на правично суђење гарантовано је чл. 32. ст. 1. Устава РС и чл. 6. ст. 1. Европске конвенције о људским правима и основним слободама.

Чл. 32.ст. 1. Устава РС гласи:

„Право на правично суђење

Члан 32.

Свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.“

Чл. 6.ст. 1. Европске конвенције о људским правима и основним слободама гласи:

„Право на правично суђење

1. Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама, или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона. Пресуда се мора изрећи јавно, али се штампа и јавност могу искључити с целог или с дела суђења у интересу морала, јавног реда или националне безбедности у демократском друштву, када то захтевају интереси малолетника или заштита приватног живота странака, или у мери која је, по мишљењу суда, неопходно потребна у посебним околностима када би јавност могла да нашкоди интересима правде.“

Правна теорија и пракса Европског суда за људска права дефинисали су појавне облике права на правично суђење посебно у грађанским, а посебно у кривичним поступцима. У грађанским поступцима неки од тих појавних облика права на правично суђење су: 1) право на процесну равноправност (*equality of arms*), 2) право на јавно и контрадикторно суђење (*public hearing*), 3) право на доказ (*right to proof*), 4) право на образложену судску одлуку (*to give reasons for their judgments*), 5) право на приступ суду (*access to court*), 6) право на брз поступак и пресуду у разумном року (*reasonable time*), 7) право на саслушање (*fair hearing*), 8) право на независност и непристрасност у суђењу (*impartiality and independence*), 9) право на правну сигурност (*legal certainty*) и забрана арбитрерног поступања (*arbitrariness*), с тим што је ово отворена листа појавних облика, која се допуњује развојем праксе Европског суда за људска права.

Право на правично суђење је у конкретном случају повређено кроз:

- повреду права на правну сигурности и забрану арбитрерности суда у одлучивању, уз истовремену повреду права на приступ суду,
- повреду права на доказ,
- повреду права на образложену судску одлуку и
- повреду права на процесну равноправност.

Повреда права на правну сигурност

Повреда права на правну сигурност заснива се на правилу да судови у битно истоврсним чињеничним и правним питањима доносе исте одлуке у погледу примене права. У ширем смислу ради се о потреби доследног поступања, које има корен у латинском правилу које се у континенталном праву изражава обавезом доследног поступања *nemo potest venire contra factum proprium* у англосаксонским правним системима се исти принцип доследног поступања изражава кроз правило *promissory estoppels*. У међународном праву и свим кодификацијама грађанског права појединих држава, оба правила су регулисана као обавеза поступања у доброј вери и као начело савесности и поштења, забрана недоследног понашања, забрана позивања на сопствене пропусте (*nemo auditur propriam turpitudinem allegans*). У пракси Европског суда за људска права установљено је да постоји кршење чл. 6. Европске конвенције за људска права и основне слободе ако се у оквиру једног истог суда доносе конфликтне судске одлуке (*Tudor Tudor v. Romania*, случај 21911/03, одлука из 2009, параграфи 26-33) - Велико веће Европског суда за људска права је нагласило да сваки правни поредак треба да, по Конвенцији, омогући постојање механизма за подстицање правне сигурности (*Nejdet Şahin and Perihan Şahin v. Turkey*,

случај бр. 13279/05, одлука из 2011, параграфи 59-96). Постојање неконзистентне судске праксе не може се сматрати повредом чл. 6. ако виши суд без одлагања (нпр. у року од годину дана) примени делотворан метод усклађивања судске праксе како би објединио и ускладио ту дивергентну праксу (*Albu and Others v. Romania*, случај бр. 34796/09, одлука из 2012, параграфи 35-44). У случају када суд доноси одлуку којом одступа од раније установљене праксе, дужан је да за то да образложење (*Atanasovski protiv Makedonije*, случај бр. 36815/03, одлука из 2010. у којој се наводи: „... да постојање добро утврђене судске праксе у Врховном суду намеће дужност давања садржајног образложења које оправдава његово одступање од већ успостављене судске праксе јер би у супротном право појединца на образложену судску одлуку било повређено“). Истинске и стварне дивергенције у пракси највишег суда могу саме по себи да буду супротне начелу правне сигурности, што је начело које се у Конвенцији подразумева и које представља један од основних елемената владавине права (*Vrabec and Others v. Slovakia*, случај бр. 31312/08, одлука из 2013, параграф 27). Предвидивост става највиших судова по питању њихове праксе како ће решити спор, одн.могућност да се странке ефикасно информишу о судским одлукама је битан елемент права на правично суђење (*Miragall Escolano and Others v. Spain*, случајеви 38366/97, 38688/97 40777/98, 40843/98, 41015/98, 41400/98, 41446/98, 41484/98, 41487/98 и 41509/98, одлука из 2000). Парничари треба да унапред знају која ће се правила поступка примењивати (*Trevisanato v. Italy*, случај 32610/07, одлука из 2016). У предмету *Ракић и други против Србије*, представке бр. 47460/07, 49257/07, 49265/07, 1028/08, 11746/08, 14387/08, 15094/08, 16159/08, 18876/08, 18882/08, 18997/08, 22997/08, 23007/08, 23100/08, 23102/08, 26892/08, 26908/08, 29305/08, 29306/08, 29323/08, 29389/08, 30792/08, 30795/08, 31202/08, 31968/08, 32120/08, 32537/08, 32661/08, 32666/08 и 36079/08, одлука из 2010. параграф 43-44, Европски суд за људска права је дао следеће мишљење:

„43. Суд подсећа да иако се одређена одступања у тумачењу могу прихватити као саставни део сваког правосудног система који је, баш као и српски, заснован на мрежи судећих и апелационих судова који имају надлежност над одређеном територијом, у случајевима подносилаца представки супротна тумачења проистекла су из исте судске надлежности, тј. Окружног суда у Београду, и подразумевала су доследно пресуђивање захтева поднетих од стране многих лица у истим ситуацијама (види Винчић и други против Србије, наведен горе, став 56.; види такође, *mutatis mutandis*, *Tudor Tudor против Румуније*, случај бр. 21911/03, параграф 29, одлука из 2009.). Све је то створило стање трајне неизвесности, које је заузврат морало умањити поверење јавности у правосуђе, при чему је то поверење, јасно, једна од основних

компоненти државе засноване на владавини права. Даље, и поред супротних тврдњи Владе, изгледа да чак ни пракса Врховног суда по овом питању није постала доследна до друге половине 2008. године у најбољем случају (види ст. 16 и 17. у горњем тексту), што је било много касније од покушаја подносилаца представки да поднесу своје ревизије (види ст. 12. и 24. у горњем тексту), иако ова доследност очигледно није никада обезбеђена у складу са чланом 40. Закона о уређењу судова (види ст. 17. и 29. у горњем тексту). Или, другим речима, није се могло оправдано тврдити да су, без обзира на чињеницу да Врховни суд никада није разматрао притужбе подносилаца представки у трећој инстанци, њихове парнице и поред тога решене у меритуму на начин доследан установљеној судској пракси (види, уз *mutatis mutandis*, *Jordan Jordanov и други против Бугарске*, број 23530/02, став 47., 2. јул 2009. године).

44. С обзиром на горе наведено и пошто не сматра погодним да саопштава какав би стваран исход парница подносилаца представке требало да буде (види Винчић и други против Србије, цитиран у горњем тексту, став 56.), Суд одбија прелиминарну примедбу Владе и сматра да је судска несигурност у питању лишила подносиоце представки правичног суђења пред Окружним судом у Београду. Сходно томе дошло је до повреде члана 6. став 1. по овом основу (види такође, *mutatis mutandis*, *Tudor Tudor против Румуније*, цитиран у горњем тексту, став 32.)“.

Уставни суд Републике Србије је донео Одлуку Уж. бр.1888/2009. од 09.02.2012, која је објављена у „Службеном гласнику РС“, бр. 21/2012 од 21.марта 2012., у којој је Уставни суд РС изнео следеће мишљење: „... о повреди права на правну сигурност видети пресуде Европског суда за људска права " *Santos Pinto protiv Portugalije*, случај бр 39005/04, одлука из 2008 и *Beian protiv Rumunije*, случај бр. 30658/05, одлука из 2007.). Стога је Уставни суд оценио да је различитим правним становиштем Окружног суда у Београду, изнетим поводом исте чињеничне и правне ситуације, повређено право подносиоца уставне жалбе на правну сигурност, као саставни део права на правично суђење. Ваља напоменути да је овака оцена Уставног суда у складу са оценом Европског суда у предмету Ракић и други против Србије и да је у Одлуци Уставног суда Уж-322/2008 (од 28.05.2010.) већ заузет став да, различитим одлучивањем суда највише правне инстанце у више предмета са истим чињеничним и правним стањем, долази до повреде права на правну сигурност као елемента права на правично суђење зајемченог чланом 32. ст. 1. Устава“.

У конкретном случају одлучивања Врховног касационог суда по изјављеној ревизији Илије Девића (пресуда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021) повреда права на правну сигурност састоји се у томе што је Врховни касациони суд одступио од

раније праксе изражене у пресуди Прев. 246/2017 од 28.12.2017. („Тужилац не може остварити заштиту свог права у одређеној парници позивањем на дискриминаторне радње туженог у уговорном односу парничних странака, већ то мора доказати у посебном поступку који се води по одредбама Закона о забрани дискриминације“ – пандан српском Закону о заштити конкуренције), у решењу Врховног касационог суда Рев. 4171/2018 од 04.04.2019. („У смислу одредби чл.20, 21, 34, 38, 40.и 56. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/2009 и 95/2013) Комисија за заштиту конкуренције је самостална и независна организација која врши јавна овлашћења у складу са овим законом, има статус правног лица и за свој рад одговора Народној скупштини. Надлежна је да, између осталог, према правилима општег управног поступка, решава о правима и обавезама учесника на тржишту у складу са законом и одређује управне мере у складу са овим законом. У конкретном случају тужилац је тужбом тражио да парнични суд утврди постојање повреде конкуренције на тржишту Републике Србије и да на основу утврђења такве повреде наложи туженима прекид понашања за које сматрају да представља повреду конкуренције, односно забрану понављања истог понашања, да на основу повреде наложи Народној банци предузимање мера ради спречавања повреде конкуренције, објављивање пресуде којом се утврђује повреда конкуренције, као и да одреди привремену меру којом би се спречило наступање ненадокнадиве штете услед предузимања аката повреде конкуренције. За одлуку о овим захтевима о повреди конкуренције искључиво је надлежна Комисија за заштиту конкуренције у смислу одредаба Закона о заштити конкуренције, а о правилности и законитости решења Комисије којим је утврђена повреда конкуренције одлучује Управни суд, за случај покретања управног спора, како су то правилно оценили нижестепени судови... Неосновани су наводи ревизије да осим суда у парничном поступку, не постоји други орган у Републици Србији који је надлежан да одлучује о повредама конкуренције на тржишту, а нарочито не да је Комисија за заштиту конкуренције искључиво надлежна за поступање и одлучивање о таквом захтеву. Ово због тога што је напред наведеним одредбама Закона о заштити конкуренције предвиђена искључива надлежност Комисије да одлучује о повредама конкуренције, одредбама чланова 33.-70.истог Закона су прописана правила о покретању поступка испитивања повреде конкуренције пред Комисијом и правила о поступку одлучивања о поднетим пријавама, а одредбама чл. 71-73. истог Закона су прописана правила о надлежности Управног суда за испитивање законитости коначног решења Комисије.“).

Доказ: 42. Пресуда Врховног касационог суда Прев. 246/2017 од 28.12.2017.

Решењем Апелационог суда у Београду Гж. 1370/2018 од 01.03.2018. је ово питање решено на исти начин као и цитираном пресудом Врховног касационог суда („Суд није надлежан да утврди постојање повреде конкуренције на тржишту Републике Србије и да на основу утврђене такве повреде наложи туженима прекид понашања које представља повреду конкуренције, забрани понављање истог понашања и да на основу повреде наложи Народној банци предузимање мера ради спречавања наводне повреде конкуренције, **јер је реч о надлежности Комисије за заштиту конкуренције, у смислу одредаба Закона о заштити конкуренције**“).

Доказ: 43. Решење Апелационог суда у Београду Гж. 1370/2018 од 01.03.2018.

На основу наведеног може се сматрати да је Врховни касациони суд, као и Апелациони суд у Београду стао на становиште да се повреда правила конкуренције, међу које се убраја и успостављање и злоупотреба монопола, може утврђивати само и пред Комисијом за заштиту конкуренције, која је искључиво надлежна за утврђивање повреде правила конкуренције, те да се повреда правила конкуренције утврђује у поступку регулисаном Законом о заштити конкуренције, као и сходном применом правила општег управног поступка, а не у парничном поступку. Пресуда Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. представља одступање од раније установљене судске праксе како Врховног касационог суда, тако и праксе Апелационог суда у Београду, а да за то није дато било какво образложење. Врховни касациони суд је у пресуди, као разлог одбијања ревизије Илије Девиха, у парничном поступку по ревизији, утврдио да је уговором од 08.05.2006. и/или Генералним планом Града Новог Сада до 2021. успостављен монополски положај за АТП „Војводину“ а.д. Нови Сад, а потом да је за такав монопол искључиво одговоран Илија Девих те да нема право на накнаду штете коју је тражио од Града Новог Сада.

Одступање од установљене праксе Врховног касационог суда види се и због тога што је овакав правни став овај Суд заузео без спроведеног доказног поступка. Тако је у случају одлучивања о одлуци Комисије за заштиту конкуренције, након пресуде Управног суда по тужби ради управног спора, а по предлогу за ванредно преиспитивање пресуде Управног суда, Врховни касациони суд донео пресуду Узп. 390/2010(2) од 28.10.2011. у којој је навео: „Оцењујући законитост побијане пресуде Врховни касациони суд налази да су основани наводи захтева да је Управни суд доношењем пресуде битно повредио правила поступка и то **повредом права подносилаца на правично суђење,**

односно изношење доказа и образложену судску одлуку, јер је у потпуности прихватио разлоге оспореног решења који су тужбом детаљно оспорени и у погледу чињеничног стања и у погледу материјалног права. Ово стога што су тужиоци у тужби истицали да Комисија за заштиту конкуренције није, у смислу чл. 6. Закона о заштити конкуренције, правилно утврдила шта представља релевантно тржиште, јер га је ограничила само на откуп свежег сировог млека од стране свих млекара у Републици Србији и то само оног за које је РС преко млекара исплатила премије, искључујући млеко за које није плаћена премија а које су млекаре откупиле. Из навода тужбе, који су поткрепљени и у захтеву, се види да су подносиоци указали на доказе од битног утицаја за одређивање релевантног тржишта откупа млека и доминантног положаја на истом, а који су садржани у актима под називом Анализа и Додатна Анализа. Међутим, у образложењу побјане пресуде ти докази, сем што је Анализа поменута у наводима тужбе, уопште нису разматрани и цењени, чак ни у толикој мери да су сматрани ирелевантим за оцену законитости оспореног решења.“).

Доказ: 44. Пресуда Врховног касационог суда Узп. 390/2010(2) од 28.10.2011.

Сличан правни став о неопходности спровођења доказног поступка за утврђивање повреде правила конкуренције према критеријумима прописаним Законом о заштити конкуренције постоји и у пресуди Врховног касационог суда Узп. 458/2011 од 26.11.2012.у којој се наводи: „Тужбом је оспоравано да релевантно географско тржиште није правилно утврђено, јер ако по налажењу Комисије не постоји замењивост кабловске и ДТХ дистрибуције, требало је утврдити географско подручје где постоји могућност замене, као и оно географско подручје где та могућност не постоји. Такође, наводима тужбе је указано да за утврђивање доминантног положаја нису примењени критеријуми из члан 16.став 1. Закона о заштити конкуренције, нити је у смислу истог члана став 2.до 5. утврђиван тржишни удео тужиоца, јер није утврђено да ли тужилац може да послује независно од других учесника на тржишту, нити да ли може да доноси пословне одлуке не водећи рачуна о пословним одлукама других учесника на тржишту. Истакнуто је да с обзиром на то да није правилно утврђено постојање доминантног положаја и тржишта на коме такав положај постоји, није било могуће ни утврђивање злоупотребе доминантног положаја“.

Доказ: 45. Пресуда Врховног касационог суда Узп. 458/2011 од 26.11.2012.

Посебно је од значаја да је веће које је донело пресуду Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. састављено од тројице судија у којем је председник већа уједно и заменик председник одељења судске праксе Врховног касационог суда у време

доношења пресуде, те да је наведена пресуда донета а да није била у одељењу судске праксе, нити је о другачијем правном ставу о (не)надлежности Врховног касационог суда да кроз парнични поступак утврђује и санкционише постојање монопола као облика повреде правила конкуренције и немогућности да се повреда правила конкуренције утврђује без правилно утврђеног чињеничног стања о релевантности тржишта и тржишном учешћу лица коме се повреда ставља на терет, био инициран поступак усаглашавања судске праксе на седници грађанског одељења Врховног касационог суда у складу са правилима Судског пословника.

Врховни касациони суд је одустао и од раније праксе у погледу оцене адекватне узрочно-последичне везе у битно истоврсној чињеничној ситуацији, која је установљена у пресуди Врховног суда Рев. 514/12 од 20.06.2012. о чему је већ дато детаљно образложење.

Доказ: 46. Пресуда Врховног суда Рев. 514/12 од 20.06.2012.

Због наведеног, постоји повреда права на правично суђење која је изражена кроз повреду правне сигурности.

Повреда забране арбитражног поступања суда при доношењу пресуде Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. уз истовремену повреду права на приступ суду

Одступање од раније установљене праксе Врховног касационог суда и утврђивање да се само у случају Илије Девиха о повреди правила конкуренције може одлучивати у парничном поступку, од стране парничног судије, а посебно од стране Врховног касационог суда у поступку одлучивања по ревизији против одлуке парничног суда, без спровођења одговарајућег доказног поступка о релевантном тржишту и учешћу на релевантном тржишту, а посебно без спровођења доказног поступка да ли се ствара или искоришћава монопол и остварује монополска цена, указује на постојање објективног критеријума пристрасности чланова судског већа Врховног касационог суда који су учествовали у доношењу пресуде Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. На такав начин Врховни касациони суд није одлучивао ни у једном другом парничном предмету, осим ако се радило о имовини и имовинским интересима Илије Девиха и са њим повезаним привредним друштвом.

Забрана арбитражности је резултат повећане осетљивости јавности на потребу спровођења правде. Арбитражност је друга страна непристрасности (одсуство предрасуда и пристрасности), чији критеријуми су наведени у предмету

Piersack v. Belgium, случај 8692/79, одлука из 1984, параграф 30-31, у којем се разликују субјективни и објективни критеријуми непристрасности. Субјективни критеријум полази од става израженог у параграфу 30 а) цитиране одлуке „сваки судија за кога постоји страх да ће бити пристрасан мора да се изузме. У питању је поверење које судови морају да створе у јавности у демократском друштву“. У конкретном случају, очигледно је постојао страх од доношења законите и легитимне пресуде, нарочито у условима када је штетник локални орган власти, па се суд одлучио да у пресуди Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. „пронађе“ разлог за одбијање ревизије Илије Девића, који нема упориште у закону, дотадашњој судској пракси, као ни пракси Европског суда за људска права у погледу заштите права на имовину и права на поштено суђење. Разлози који су наведени у пресуди Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. не могу се прихватити као слободно судијско уверење, јер нису дати разлози за одступање од раније праксе истог суда у споровима са битно истоветним чињеничним и правним питањем. Уместо слободног судијског уверења, суд се одлучио да повреди правило о апсолутној ненадлежности парничног одељења Врховног касационог суда, да за одлуку о монополу на којој заснова пресуду не наведе ниједан доказ, као и да исказе став о непостојању узрочно-последичне везе код деликтне одговорности туженог који је у супротности са ставом истог суда у битно истој чињеничној ситуацији. Страх од законите одлуке огледа се и у пропусту суда да поступи у складу са обавезом из чл. 33. Пословника о уређењу и раду Врховног касационог суда („Сл. гласник РС“, бр. 37 од 1. јуна 2010, 51 од 12. маја 2014, 41 од 21. априла 2016, 62 од 13. јула 2016, 74 од 5. октобра 2018), који одређује да „писмено израђена и потписана одлука доставља се заједно са предметом евиденцији судске праксе“, а имајући у виду да се предметном пресудом одступа од раније судске праксе Врховног касационог суда.

Према чл. 38. ст. 3. истог Пословника: „Одељење судске праксе прати и проучава судску праксу, *иницира преиспитивање усвојеног правног схватања*, обавештава судије и саветнике суда о правним схватањима судских одељења и утврђује који су подаци и документација потребни да се прате у циљу усавршавања судске праксе као и начин њиховог евидентирања, обраде и уношења у публикације, ради обезбеђивања јединствене судске примене права“. Полазећи од максиме да суд зна закон, таква пресуда не може се означити као пресуда донета од стране судија који су непристрасни. Не само да предметна пресуда није „прошла“ кроз судску праксу, већ је Врховни касациони суд дописом II Су 17А 108/21 од 11.10.2021. одбио да одговори да ли је пресудом Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. одступио од судске праксе у погледу питања да ли је парнично веће овог суда надлежно да одлучује о повреди правила

конкуренције, одн. зашто је само у случају Илије Девића одступљено од раније јединствене судске праксе.

Пракса Европског суда за људска права у погледу права на приступ суду заснована је у предмету *Golder v. The United Kingdom* (случај бр. 4451/70, одлука из 1975, параграф 36), где је Европски суд навео:

„36. Да члан 6. ст. 1 обезбеђује свакоме право да било који захтев у вези са својим грађанским правима и обавезама може да изнесе пред суд или трибунал. На овај начин, овај члан оличава „право на суд“, од чега право на приступ, одн. право на покретање поступка пред судовима у грађанским стварима, чини само један аспект. Овоме се додаје гаранција из члана 6. ст. 1. у погледу организације и састава суда и вођење поступка. Све укупно чини право на правично суђење.“

Право на приступ суду огледа се у праву да се пред надлежним судом поднесе захтев да се испита чињенично стање и по основу меродавног материјалног права донесе обавезујућа пресуда (*Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium*, случај бр. 6878/75, 7238/75, одлука из 1981. параграфи 54–61). Ово право има свој извор у начелу међународног права које забрањује да се правда ускраћује (*Golder v. United Kingdom*, случај бр. 4451/70 A/18, одлука из 1975). Постоји извесно преклапање између овог права и права на суд образован на основу закона, због тога што је у оба случаја потребан приступ судској инстанци која је надлежна да донесе одговарајуће одлуке и мериторно реши спор. Такође, ово право се преплиће и са правом на образложену судску одлуку, будући да се и према том праву захтева да надлежни суд реши чињенична и правна питања која је у конкретном случају покренуо подносилац представке (*Chevron v. France*, случај бр. 49636/99, одлука из 2003, параграф 76-84). Право на подношење захтева да се плати материјална и нематеријална штета сматра се саставним делом права на приступ суду у грађанским (парничним) предметима (*Živilinskas v. Lithuania*, случај бр. 34096/02 одлука из 2006. у којој се *mutatis mutandis* позива на *Comingersoll S. A. v. Portugal*, случај бр. 35382/97, одлука из 2000, параграф 35). Апсолутни имунитет од грађанскоправне одговорности коју би уживале неке домаће и стране (јавне) власти доводи до повреде чл. 6. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода (*Osman v. United Kingdom*, случај бр. 23452/94, одлука из 1998, *Z and Others v. The United Kingdom*, случај бр. 29392/95, одлука из 2001, *Roche v. The United Kingdom*, случај бр. 32555/96, одлука из 2005-X (2006)).

У конкретном случају, судови који су у првом и другом степену и у ревизијском поступку одлучивали по тужбеном захтеву Илије Девиха на начин да су повредили његово право на приступ суду тиме што су без законског основа одлучили да тужени Град Нови Сад не сноси никакву одговорност за своје поступање (описано у прегледу првостепеног, другостепеног и ревизијског поступка), тако што су наводили разне разлоге који представљају неоснован изговор да се не утврђује грађанскоправна одговорност туженог Града Новог Сада (непостојање активне и пасивне легитимације, непостојање уговорне одговорности, изостанак образложења о вануговорној одговорности, позивање на монопол за који је искључиви кривац Илија Девих). Сви други имају одговорност да надокнаде штету коју су причинили, једино то опште правило не важи у погледу одговорности туженог Града Новог Сада. На тај начин је суштински Врховни касациони суд дао имунитет Граду Новом Саду од одговорности за утужену материјалну и нематеријалну штету и ускратио је тужиоцу право на судску заштиту по основу утуженог потраживања, па самим тим му је ускратио и право на приступ суду.

Повреда права на доказ

Право на доказ присутно је пре свега у кривичним предметима, ради заштите оптуженог од нелегално прибављених доказа и заснива се на правилу да из неправда не може настати право (*ex injuria ius non oritur*). *De his quae non sunt et quae non apparent idem est iudicium* – ствари које не постоје и ствари које нису доказане су сличне пред лицем правде. Ово стога што се у судском поступку утврђује судска истина, у вези које је настала максима *da mihi factum, dabo tibi ius*. Стога, право на доказ чини суштину права на поштено суђење. Право на доказ се може посматрати у три нивоа: а) право странке да изнесе доказе који јој иду у прилог, б) одсуство обавезе да достави доказе који јој не иду у прилог в) права странке да коментарише и оцени доказе које доставља друга странка. Сам доказ мора бити допуштен, одн. законито прибављен, а у погледу квалитета не сме бити непоуздан.

Посматрајући у контексту права на правично суђење (чл.6. Конвенције), које се примењује и на грађанскоправне спорове, могуће је повредити право на доказ и у грађанскоправним споровима уколико се одлука суда заснива на сасвим непоузданим доказима, одн. ако за доношење пресуде не постоји ниједан доказ који је суд користио у поступку. Према чл. 7. ст. 2. Закона о парничном поступку из 2004. „суд утврђује чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева, искључиво на основу предложених и изведених доказа.“ Прихватљивост доказа цени се према чл. 8. тадашњег ЗПП који

одређује „које ће чињенице узети као доказане одлучује суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка“. Према чл. 220. ЗПП свака странка дужна је да изнесе чињенице и предложи доказе на којима заснива свој захтев или којим оспорава наводе и доказе противника. Према чл. 223. ст. 3. ЗПП странка која оспорава постојање неког права, сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остваривање права или услед које је право престало да постоји, ако законом није друкчије одређено. Према чл. 225. ст. 1. ЗПП докази се изводе на главној расправи. Сходно наведеним правилима о доказима у парничном поступку, пресуда се не може заснивати на доказу који није изведен у поступку, а у односу на изведене доказе, суд је дужан да их цени савесно, сваки доказ појединачно и све заједно. У конкретном случају суд није извео ниједан доказ о постојању монопола, који би спречавао Илију Девића да по том основу основано потражује од Града Новог Сада накнаду штете због мешања у његову имовину. Град Нови Сад као тужени није ни предложио, нити је суд одредио извођење доказа на ту околност, јер је по правилу о терету доказивања тужени Град Нови Сад био дужан да изнесе приговор да су због повреде правила конкуренције ништаве његове обавезе да премести аутобуску станицу са старе на нову локацију и да регулише међумесни и међународни аутобуски саобраћај, као и да регулише аутобуска стајалишта тако да новоизграђена аутобуска станица може да обавља делатност за коју је добила употребну дозволу од Града Новог Сада, те да због тога нема обавезу испуњења наведених обавеза, нити има обавезу да плати накнаду штете због тога. У записницима са главне расправе, као и у образложењима првостепене, другостепене и ревизијске одлуке нема података да је било који доказ на наведену околност изведен. Посебно нема доказа о томе на које релевантно тржиште се односи наводна повреда права конкуренције, које је тржишно учешће лица за које се тврди да су повредила правила конкуренције, као и да ли се наведеном повредом правила конкуренције омогућава формирање монополских цена, одн. остваривање монополског профита.

Правом на доказ штити се право на правично суђење у мери да пресуда не буде заснована на доказима који су прибављени неправично са становишта аутономних начела утврђених у чл. 6. Европске конвенције о људским правима и основним слободама. Право на доказ у смислу Европске конвенције је контролни механизам да ли су докази изведени пред националним судовима такви да задовољавају критеријум правичности. У пракси Европског суда за људска права у погледу гаранције права на доказ Суд утврђује а) да ли је „незаконитост“ у смислу унутрашњег права коинцидирала са „неправичношћу“

у аутономном смислу како Конвенција одређује (*Doorson v. the Netherlands*, случај бр. 20524/92, одлука из 1996. параграф 67) и б) да ли је подносилац представке имао могућност да покрене то питање пред домаћим судовима. Неправичност прибављених доказа, одн. њихованепоузданост подразумева да су докази прибављени, макар на „незаконит“ начин. Докази који су прибављени на незаконит начин и који су непоуздани доводе до оцене о квалитету, одн.правичности судског поступка пред домаћим судовима. Све наведено односи се на оцену доказа који су изведени и оцењени пред првостепеним, другостепеним и ревизијским судом. Од наведених доказа треба разликовати доказе који подносилац представке доставља у поступку уставне жалбе и у поступку пред Европским судом за људска права, ради доказивања да је повређено право на правично суђење, гарантовано Уставом РС и Европском конвенцијом. Достављени докази у прилогу уставне жалбе служе управо тој сврси.

При оцени могуће повреде права на доказ разматра се питање да ли је поступак у целини био правичан, укључујући и да ли је начин на који су докази прибављени био правичан, што укључује испитивање наводне незаконитости и када се ради о повреди неког другог права заштићеног Европском конвенцијом, природе утвђене повреде (*Khan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, случај бр. 35394/97, одлука из 2000., параграф 34, *P.G. i J.H. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, случај бр. 44787/98, одлука из 2001, параграф 76, *Allan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, случај бр. 48539/99, одлука из 2020. параграф 42). Када се одлучује да ли је поступак у целини био правичан, треба узети у обзир и то да ли су поштована права сваке странке. Посебно је потребно испитати да ли је подносиоцу представке дата прилика да побија аутентичност доказа и успротиви се њиховој употреби. Уз то, у обзир се узима и квалитет доказа, као и околности у којима су прибављени и да ли те околности проузрокују сумњу у поузданост и тачност доказа. када прибављене доказе не подржавају други изведени докази, то не мора нужно да отвара питање правичности, али може се приметити да када су докази чврсти и не постоји ризик да су непоуздани, слаби пореба за доказима који их подржавају *Bykov v Russia*, случај бр. 4378/02, одлука из 2009. параграф 89; *Jalloh v Germany*, случај бр. 54810/00, одлука из 2006. параграф 96). С тим у вези Европски суд за људска права придаје тежину и томе да ли је предметни доказ био једини и одлучујући за исход поступка (*Sole or Decisive Hearsay Evidence*) (*Gäfgen v Germany*, случај бр. 22978/05, одлука из 2010. параграф 164).

Критеријум за оцену повреде права на доказ у пракси Европског суда за људска права, дакле, не упућује на преиспитивање оцене појединачних доказа

изведених у поступку пред домаћим судовима већ на укупну оцену да ли је поступак доказивања поштен, укључујући и начин прикупљања и извођења доказа (*Van Mechelen and Others v. the Netherlands*, случај бр. 21363/93, одлука из 1997, параграф 50).

Повреда права на доказ у смислу повреде права на правично суђење по основу чл. 6. ст. 1. Европске конвенције и чл. 32. ст. 1. Устава РС још је очигледнија (*argumentum a fortiori*) уколико се пресуда уопште не заснива на доказима о битним чињеницама од којих зависи основаност тужбеног захтева, одн. уколико докази о релевантним чињеницама нису ни прибављени.

У конкретном случају, одлучујући у поступку ревизије, Врховни касациони суд пресуду Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. није засновао ни на једном изведеном доказу, чиме је испуњен услов „незаконитости“ доказа, што нужно доводи до произвољности и арбитрерности у пресуђењу, а следствено томе и до повреде права на правично суђење у смислу чл. 6. Конвенције и чл. 32. ст. 1. Устава РС. Ревизијски поступак је по својој природи нејаван поступак и Илија Девећ није могао пре него што је примио пресуду да зна да ће Врховни касациони суд пресуду Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. засновати на наводима који немају основу у изведеним доказима, одн. да ће ревизијску пресуду засновати на пресуди Врховног касационог суда Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. на коју се тужени позвао у првостепеном поступку, а која нема природу доказа и коју првостепени суд није користио као доказ на основу којег је засновао првостепену пресуду. Тек у ревизијском поступку Врховни касациони суд се позвао на наведену раније донету пресуду у спору АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад и Град Нови Сад, па је пресуду Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. користио као „доказ“ за успостављање монополског положаја, тако онемогућавајући тужиоца Илију Девећа да се изјасни да наведени „доказ“ није доказ којим се у смислу Закона о заштити конкуренције може доказивати повреда права конкуренције. У том смислу, ради се о незаконитом и непоузданом доказу, чије коришћење за доношење пресуде Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. доводи до повреде права на доказ, па самим тим и до повреде права на правично суђење. Илија Девећ није могао да се изјашњава на наведени „доказ“ у фази његовог настанка у ревизијском поступку Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013, јер је тај „доказ“ настао у ревизијском поступку када се није могло расправљати о његовој законитости, а коришћење овог „доказа“ као јединог и одлучујућег за правни закључак Врховног касационог суда при доношењу пресуде Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. испуњава услове непоузданог доказа, имајући у виду да Врховни касациони суд никада није одговорио на допис Агенције за борбу против корупције бр. 014-08-07-00-4/2010 од 12.08.2013.

године које гласи: „Имајући у виду одредбе пословника којим се регулише редослед решавања предмета, начин на који се одбија рад Врховног касационог суда у већима, изношење предмета од стране судије известиоца, евентуално уписивање усвојеног правног става у евиденцију судске праксе, молимо да нам у року 15 дана доставите напред наведене и остале податке о раду судског већа у конкретном предмету, датум задуживања, већања, изношења предмета од стране судије известиоца. Такође, молимо да на известите уколико сматрате да је Пословник суда, приликом доношења горенаведене пресуде, у свему правилно спроведен и примењен“.

Доказ: 46. Допис Агенције за борбу против корупције бр. 014-08-07-00-4/2010 од 12.08.2013. године упућен Врховном касационом суду.

Како се пресуда Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021.не може испитивати даље ни по редовним ни по ванредним правним лековима, то је Илија Девих неправично онемогућен да доказује да не постоји монопол, нити било која друга повреда правила конкуренције.

У ревизији тужилац је навео да је у току првостепеног поступка тужиоцу ускраћено право на извођење доказа, погрешним позивањем првостепеног суда на рочишту од 27.09.2017.да услед измене поступајућег већа расправа тече изнова и да се не изводе докази поново, иако се тужилац томе противио, са образложењем да суд на то има право по основу новелираног чл. 317. Закона о парничном поступку („Службени гласници РС“, бр. 125/2004 и 111/2009), који одређује да „ако се рочиште држи пред измењеним већем, **главна расправа мора почети изнова**, али веће може, **пошто се странке о томе изјасне**, да одлучи да се поново не саслушавају сведоци и вештаци и да се не врши нов увиђај, већ да се прочитају записници о извођењу ових доказа.“У конкретном случају, наведена законска одредба тражи **сагласност странака** (у том смислу изјашњење странака) да се раније изведени докази поново не изводе, а не да се и супротно вољи тужиоца може ценити раније изведена доказна грађа, без поновног извођења.Наведено правило је донето ради доследне примене правила о непосредности приликом извођења доказа, одн.потреби да судија (судско веће) пред којим су докази изведени буде онај суд (веће) које доноси одлуку о меритуму спора. Уколико тај услов не буде задовољен, не може се сматрати да су испуњени услови за савесну оцену доказа при доношењу судске одлуке.

Поред тога, тужилац је изнео аргумент да су му у првостепеном поступку одбијени бројни доказни предлози, који су усмерени на правилно и потпуно утврђивање релевантних чињеница.Тако је првостепени суд (на рочишту

27.09.2017) одбио предлог за допунско економско-финансијско вештачење (јер је тужилац имао примедбе на постојећи налаз и мишљење вештака Јове Драгаша), предлог тужиоца да се саслуша поступајући вештак Јово Драгаш (који је на сваки приговор тужиоца одговарао смањивањем износа утврђене штете), као и све доказне предлоге дате у поднесцима од 06.10.2017. и 05.12.2017. и на рочишту 27.12.2017. године. Као разлог одбијања суд је навео да се ради о сувишним доказима. Није јасно зашто је суд одредио економско-финансијско и машинско вештачење на околност постојања и висине штете, ако је пресуду засновао на непостојању основа за утужену штету. Уколико је сматрао да је вештачење сувишно, тада није било основа ни да га одреди. Уколико тужилац као странка има примедбе на већ изведено вештачење, тада је суд дужан да одреди саслушање вештака (нпр. на околност да ли је неко на њега вршио притисак да се на сваку примедбу изјасни смањењем раније утврђене висине штете) или да одреди ново вештачење. Првостепени суд је одбио предлог тужиоца да се саслушају сведоци Маја Гојковић (у својству градоначелника Града Новог Сада потписала одговор од 20.06.2005. године Града Новог Сада на писмо о намерама и уговор од 08.05.2006. године), Игор Мирковић (у својству директора Завода за изградњу Града Новог Сада) и Александар Јефтић (у својству директора ЈП „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад), на околност разлога постојања јавног интереса Града Новог Сада за преумеравање међуградског и међународног саобраћаја са старе на нову локацију и регулисање аутобуских стајалишта тако да новоизграђена аутобуска станица може да послује, као и на околност како је Град Нови Сад издао употребне дозволе за пословање новоизграђене аутобуске станице ако се тиме ствара монополски положај. Првостепени суд је одбио да се саслуша Илија Девећ као тужилац (на околност да ли му је неко из Града Новог Сада указао на могућност поништаја уговора) и Лидија Тадић (лице које сачинило уговор од 08.05.2006) на околност да је Град Нови Сад припремио текст уговора од 08.06.2006. и да Илија Девећ није имао могућност измене предложених уговорних одредби. Одбијањем извођења наведених доказа Илија Девећ је онемогућен у доказивању својих навода, чиме је остављен простор за одлучивање на основу произвољности и претпоставки.

Ако суд није пресуду засновао на изведеним доказима, нужно се намеће закључак о арбитрности, неједнаком процесном третману тужиоца и туженог, као и постојању предрасуда и претпоставки на којима је, уместо на доказима, Врховни касациони суд засновао пресуду.

Повреда права на образложену судску одлуку

Право на образложену одлуку има корен у начелу заштите од произвољности, одн.потреба да пресуда садржи разлоге који су довољни да одговоре на суштинске аспекте, чињеничне и правне, материјалне и процесне, аргументације странака у спору (*Ruiz Torija v. Spain*, случај бр. 18390/91, одлука из 1994, параграфи 29-30). Сврха права на образложену одлуку јесте да се странкама докаже да је њихова аргументација стварно саслушана (*Fomin v. Moldova*, случај бр. 36755/06, одлука из 2011, параграф 22-34). Осим тога, образложена одлука пружа странци о којој је реч, могућност да затражи да одлуку преиспита апелациони суд. Једино ако је одлука образложена може постојати јавни надзор над спровођењем правде (*Suominen v. Finland*, случај бр. 37801/97) 2003, параграфи 25-38). Обавеза давања детаљног образложења може се сматрати непотребном у вези приговора и навода странке који су очигледно безначајни, неосновани, увредљиви или из неког другог разлога неприхватљиви, на основу јасних законских одредаба или добро утврђене судске праксе у односу на сличан тип аргумената (*Fomin v. Moldova*, случај 36755/06, одлука из 2011, параграфи 22-34). Према томе, право странке да њена аргументација буде саслушана не односи се само на могућност да се суду доставе поднесци (правни лекови), већ и на одговарајућу дужност суда да у свом образложењу докаже да је размотрио, а затим прихватио или одбио наводе, разлоге и доказе који се наводе у том поднеску или правном леку. У целини гледано, свака судска одлука би требало да буде јасна и да омогући свакој заинтересованој страни да схвати због чега суд заступа одређено становиште (*Seryavin and others v. Ukraine*, случај бр. 4909/04, одлука из 2011, параграфи 55-62). Новија пракса Европског суда за људска права напушта ранију праксу да се право на образложену одлуку цени пре свега по квантитативном критеријуму, уважавајући све више квалитативни критеријум. Промена која је настала има порекло у тумачењу енглеске речи „law“ коришћене у Европској конвенцији, у смислу да се овај појам не односи само на „закон“, већ и на право, које обухвата и неписано право садржано и прихваћено као демократски правни принцип у савременим, демократским правним системима. У том смислу, неписано право које обезбеђује правичну примену права је корективни механизам за непрецизне и нејасне законске одредбе. У том светлу се мора ценити и право на образложену судску одлуку. Разлози који се наводе у образложењу судске одлуке морају чинити судску одлуку не само законитом, већ и правичном.

У Одлуци Уставног суда РС Уж. 66/2010 од 12.07.2012. наводи се „Међутим, с обзиром на то да приликом одлучивања у поступку по уставној жалби Уставни суд уважава и праксу међународних институција за људска права, треба истаћи став Европског суда за људска права у Стразбуру по коме самом судском

одлуком може бити повређено нечије право на правично суђење уколико постоји очигледна нелогичност, неразумност или самовољност у поступању суда приликом доношења одлуке (видети пресуду у предмету *Canela Santiago v. Spain*, случај бр. 60350/00, одлука из 2001.). У том смислу, ваља нагласити да пропуст суда да размотри аргументе странака у поступку такође може довести до повреде права на правично суђење (видети пресуду у предмету *Quadrelli v. Italy* случај бр. 28168/95, одлука из 2000.). У наведеном контексту, један од елемената права на правично суђење је и право на образложену судску одлуку и оно подразумева обавезу суда да наведе јасне, довољне и разумљиве разлоге на којима заснива своју одлуку, чиме се истовремено даје гаранција странки да је суд размотрио њене наводе и доказе које је истакла у поступку и да се таква одлука може испитати по жалби. При томе, оваква обавеза не значи да је суд дужан да у одлуци даје детаљне одговоре на сва постављена питања и изнете аргументе. Мера у којој постоји обавеза давања образложења зависи од природе одлуке и инстанционе надлежности суда који одлуку доноси.“

У конкретном случају Врховни касациони суд је одлучивао као суд последње инстанце о ревизији против другостепене пресуде. У ревизији је изнет навод да ни првостепена ни другостепена пресуда не садрже образложење зашто није основан навод тужиоца Илије Девића о вануговорној одговорности туженог Града Новог Сада за неизвршење обавезе пресељења аутобуске станице са старе на нову локацију и регулисања међумесног и међународног аутобуског саобраћаја са регулисањем аутобуских стајалишта које је Град Нови Сад преузео једностраним обећањем садржаним у писму о прихватању писма о намерама, као и у Генералном плану Града Новог Сада до 2021, тако да новоизграђена аутобуска станица и сервис могу да послују и остварују приходе и добит за које је Град Нови Сад издао грађевинске и употребне дозволе. Уместо образложења става по тим наводима Илије Девића, првостепени и другостепени судови су одлуке заснивали на образложењу да не постоји уговорна одговорност Града Новог Сада, онда тужилац нема активну а тужени да нема пасивну легитимацију. Ово је пример када суд не саслуша аргументе странке и не образложи своју одлуку, онда како се аргументи странке и аргументи суда из образложењ одлуке „мимоилазе“. Такође, у првостепеном и другостепеном поступку, а након тога и у ревизији, тужилац је изнео наводе и доказе да постоји активна легитимација на страни тужиоца и пасивна легитимација на страни туженог, наводећи да је имао легитимно очекивање да ће Град Нови Сад испунити преузете обавезе изиздатих дозвола, тим пре што издате грађевинске и урбанистичке дозволе представљају имовину тужиоца. Тужилац се у ревизији позвао и на релевантне ставове Европског суда за људска права, којим доказује статус жртве, а тиме и своју активну легитимацију

и пасивну легитимацију туженог, као и на одлуке тог Суда о томе да се тужени Град Нови Сад не може основано позивати на ништавост уговора у чијем састављању је сам учествовао, јер би то било супротно свим правилима о правичном суђењу. Тужилац се у ревизији позвао на различиту примену Закона о парничном поступку у првостепеном и другостепеном поступку. Ниједан од наведених аргумената Врховни касациони суд није „саслушао“, одн.о њима се није изјаснио. Колико мало пажње је Врховни касациони суд посветио ревизијским наводима тужиоца показује чињеница да је веома уопштено навео неке од случајева пред Европским судом за људска права, на који се позвао Илија Девић у ревизији, при томе погрешно означавајући назив предмета (*Dyshevav vs Rusija*, уместо *Гладишева* против *Русије*) и погрешно наводећи да је у овом предмету расправља само питање примене чл. 8. Конвенције (право на поштовање приватног и породичног живота) а не чл. 1. Протокола 1 уз Конвенцију (право на имовину). Ревизијски суд је без утврђивања на шта се односе одлуке Европског суда за људска права у случајевима *Копецки* против *Словачке* и *Гладишева* против *Русије*, а оба случаја се односе на повреду права на имовину, утврдио да су они без значаја за другачију ревизијску одлуку, јер се не заснивају на битно истом чињеничном и правном основу. За случај *Предузеће Кин-Стуб и Мајкић* против *Србије* ревизијски суд није ни навео да је истакнут у ревизији, те у том делу није дао чак ни паушално образложење. Врховни касациони суд је ценио само питање да ли је другостепени суд оцењујући жалбу учинио битну повреду одредаба парничног поступка из чл. 361. ст. 2. т. 12. ЗПП, без упуштања у питање да ли је другостепени суд применио погрешан процесни закон, одн.да је о жалби одлучивао по одредбама ЗПП из 2011. а не по одредбама ЗПП из 2004. Ово је супротно ставу Врховног касационог суда из решења Рев. 1980/2019 од 21.01.2021.да се на предметни спор примењују одредбе ЗПП из 2004. и очигледној чињеници да је другостепени суд о жалби одлучивао примењујући одредбе ЗПП из 2011. Ревизијски суд је само уопштено навео да није начињена битна повреда правила поступка из чл. 361. ст. 2. т. 12. ЗПП, без навођења на које ревизијске разлоге се то односи. Врховни касациони суд је у ревизији навео нови правни разлог зашто је тужбени захтев неоснован, позивајући се на монопол и чл. 14. ЗОО. Тако је ревизијски суд навео да „инсистирањем на реализацији Генералног плана, тако да међународни и међуградски превоз обавља искључиво предузеће у власништву тужиоца супротно чл. 14. у вези са чл. 103. ЗОО, тужилац се доводи у монополски положај у односу на друга предузећа која се баве међуградским и међумесним превозом у Граду Новом Саду, па је правилан закључак нижестепених судова, да би извршење такве обавезе и досуђивање накнаде штете било противно принудним прописима, пре свега Уставу (чл. 84.) и закону.“Као што је наведено, такав правни став се не заснива ни на једном

доказу који се налази у спису овог парничног предмета, нити је Врховни касациони суд надлежан да одлучује о повреди правила конкуренције у парничном поступку. Одреба чл. 84. ст. 2. Устава РС на коју се позива ревизијски суд одређује да сви имају једнак положај на тржишту, да су забрањени акти којима се, супротно закону, ограничава слободна конкуренција, стварањем или злоупотребом монополског или доминантног положаја. Како наведена одредба Устава РС упућује на Закон о заштити конкуренције, то је у ревизијској пресуди изостало образложење на основу које одредбе Закона о заштити конкуренције је тужилац Илија Девих доведен у монополски положај.

Илија Девих указује да на околност стварања или злоупотребе монополског или доминантног положаја на тржишту није изведен ниједан доказ у поступку, те да ни нижестепени, ни ревизијски суд нису имали чињеничну подлогу да утврде да би извршењем обавезе Града Новог Сада премештања аутобуског саобраћаја на локацију АТП „Војводине“ а.д. Нови Сад или само омогућавањем обављања међумесног и међународног аутобуског саобраћаја са новоизграђене аутобуске станице, поред раније постојеће, био створен или злоупотребљен монополски положај за АТП „Војводину“ а.д. Нови Сад или за Илију Девиха као његовог власника. У току доказног поступка судови нису утврдили шта је битан елемент стварања и злоупотребе монополског или доминантног положаја на тржишту (остваривање тзв. „монополског профита“, одн. екстра цене захваљујући монополу или доминантном положају), нису утврдили шта је релевантно тржиште у односу на које се утврђује монопол или доминантни положај, нити како је могуће да се Генералним планом Града Новог Сада, који није стављен ван снаге, и који је важио у периоду противправног понашања Града Новог Сада и у периоду за који је утужена штета, ствара или злоупотребљава монополски или доминантни положај, посебно у условима када су цене пружања перонских услуга на аутобуској станици за све који врше станичну услугу лимитиране одређивањем максималног дозвољеног износа. Навод ревизијског суда да је правилан закључак нижестепених суда да би извршење обавезе Града Новог Сада из Генералног плана било супротно чл. 14. ЗОО (и чл. 84. ст. 1. и 2. Устава РС) се не заснива на изведеним доказима, већ је пример произвољног закључивања. Околност да је ревизијски поступак нејаван, те да тужилац Илија Девих није имао могућност да расправља о овим наводима ревизијског суда, показује став ревизијског суда да Илија Девих и не треба да се изјашњава о евентуалном постојању монопола, јер о томе постоји унапред формиран став (предрасуда) ревизијског суда.

Није испуњена сврха права на образложену одлуку јер Врховни касациони суд није одлучио нити образложио зашто аргументи Илије Девиха као тужиоца нису основани. Пресуда је донета као да Илија Девих није ни изнео аргументе наведене у ревизији. Тиме је настављена пракса коју су засновали првостепени и другостепени суд да се не прихватају аргументи Илије Девиха навођењем разлога који нису били расправљани у поступку, одн. истицањем нових разлога о којима странке нису расправљале. На тај начин тужилац Илија Девих је стварно онемогућен да преиспита одлуку суда нижег степена у поступку по правном леку. На крају, због наведеног не може се остварити и јавни надзор над спровођењем правде, пре свега у ревизијском поступку, јер се из образложења ревизијске пресуде стиче утисак да је пресуда донета пре него што је и изнета на већање и гласање.

Повреда права на процесну равноправност.

Равноправност странака значи да треба да се обезбеди да једна страна буде свесна да су изнети аргументи и запажања друге стране и да ће добити прилику да то коментарише (одлука у случају *Brandstetter v. Austria* случајеви бр. 11170/84, 12876/87 и 13468/87, одлука из 1991, параграфи 66-67). Равноправност странака (једнакост оружја) се посматра и као право сваке странке да добије разумну могућност да предочи свој случај под условима који је не доводе у суштински неповољнији положај у односу на другу странку. Свака странка мора бити упозната са доказима друге странке и мора јој бити дата могућност да о њима изјасни, односно расправља.

Правило о једнакости оружја појавило се као средство остваривања права на правично суђење прво у једном мишљењу Европске комисије 1959. (*Szwabowic v. Sweden*, случај бр. 434/58, одлука из 1959), а потом и у кривичноправном предмету из 1962. (*Herbert Ofner v. Austria*, случај бр. 524/59, одлука из 1962, и *Alois Hopfinger v. Austria* случај бр. 617/59, одлука из 1962). У грађанскоправним поступцима чл. 6. Конвенције захтева да странке имају право да унакрсно испитају сведоке. До повреде начела једнакости оружја долази када је једној страни ускраћена могућност да испита вештаке и/или сведоке на битне околности од којих зависи одлука суда. У предмету *Dombo Beheer BV v. Netherlands* (случај бр. 14448/88, одлука из 1993) друштво које је подносилац представке, покренуло је поступак против једне банке како би доказало да је постојао усмени споразум између њега и банке о давању одређених кредитних олакшица. Само су два лица била присутна на састанку на којем је овај споразум наводно постигнут, свака са стране једне странке која је у поступку. Домаћи суд је одредио саслушање у својству сведока само лица које је

наводно водило преговоре у име банке. Европски суд за људска права је сматрао да су у конкретним преговорима учествовала два лица који су равноправни и овлашћени свако од своје стране, тако да је тешко разумети зашто није било допуштено да се оба лица саслушају. Суд је због тога утврдио да постоји повреда права на правично суђење. Начело једнакости оружја се с једне стране разликује од начела контрадикторности поступка, а с друге стране се ова два начела допуњају. У предмету *Krcmar v. Czech Republic* (случај бр. 35376/97, одлука из 2000) спор се односио на поступак пред Уставним судом који се водио због национализације и могућег повраћаја имовине подносиоца захтева. Уставни суд је самостално прикупио доказе на основу којих је донео одлуку, а Европски суд је установио да овде није дошло до повреде права на једнакост оружја, будући да ти докази нису поднети ниједној странци. Међутим, Европски суд је утврдио да је дошло до повреде права на контрадикторност поступка јер подносилац није могао изнети своје аргументе на прибављене доказе. Тако се може рећи да је начело контрадикторности посебно повезано са начелом једнакости оружја. Право странака да се изјасне о изнетим доказима и право да буду саслушане један је аспект начела једнакости оружја, али истовремено чини и суштину начела контрадикторности.

О праву на једнакост оружја изјаснио се и Уставни суд РС у Одлуци Уж 66/2010 од 12.07.2012. где се наводи: „Тиме се, поред осталог, окривљени ставља у неравноправан положај у односу на тужилачку страну, односно доводи се у питање „једнакост оружја“ (једнакост средстава), као конститутивни елемент права на правично суђење, који налаже да се свакој страни мора дати разумна могућност да представи свој случај, укључујући и доказе, под условима који је не стављају у значајније неповољнији положај наспрам друге стране (видети пресуду у предмету *Dombo Beheer B.V. protiv Holandije* од 27. октобра 1993. године)“.

Врховни касациони суд је пресуду Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. засновао на ставу истог суда из ревизијске пресуде Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. у којем тужилац Илија Девих није био странка у поступку. У наведеној пресуди Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. Врховни касациони суд је тек у ревизијском поступку разматрао питање ништавости чл. 1. ст. 2. Уговора од 08.05.2006. који је закључен између АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад и Града Новог Сада, па је кроз форму решавања претходног правног питања стао на становиште да је наведена уговорна одредба ништава због стварања монополског положаја. Пре изношења овог става првостепени и другостепени суд нису изводили доказе на околност стварања и/или искоришћавања монопола на страни АТП „Војводине“ а.д. Нови Сад. Виши суд

у Новом Саду је у пресуди П. 249/2011 од 27.12.2017. у делу образложења навео предметни садржај пресуде Врховног касационог суда Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. у погледу монопола, али на околност да је предметна уговорна одредба ништава и да свака уговорна страна сноси по пола одговорност за накнаду штете због закључења таквог уговора. По својој правној природи, пресуда Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. није доказ који обавезује тужиоца Илију Девића, јер се ништавост није утврдила у изреци наведене пресуде и јер се такав став суда није заснивао на изведеним доказима, при чему Илија Девић није био странка у наведеном поступку. У поступку одлучивања по ревизији Илије Девића, Врховни касациони суд је отишао корак даље, па је пресуду Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. користио као доказ у прилог става да је ништава и одредба Генералног плана Града Новог Сада до 2021. која је предвиђала измештање међумесног и међународног саобраћаја са постојеће на новоизграђену аутобуску станицу. Правило једнакости оружја подразумева право сваке странке да се изјасни о доказима и наводима друге странке, те је повреда права на једнакост доказа у ревизијском поступку настала због тога што је Врховни касациони суд користио пресуду Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. стварајући привид да се стварно ради о доказу. Тужилац Илија Девић се изјашњавао о пресуди Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. као о судској одлуци, а не као о доказу (ради се о претходном правном питању између других странака а не о пресуђеној ствари), те је на тај начин онемогућен у предлагању других доказа којим би оспорио наводно постојање монопола. Поред тога, тужилац Илија Девић је имао легитимно уверење да се повреда права конкуренције доказује искључиво у поступку пред Комисијом за заштиту конкуренције, те да, ако тужена страна није предложила одговарајући доказ пред надлежним органом за утврђивање повреде правила конкуренције, ни тужилац Илија Девић нема обавезу да се изјашњава о томе, нити да предлаже извођење доказа о супротном. Заснивањем пресуде Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. о постојању монопола на изјашњењу Врховног касационог суда о претходном правном питању у пресуди Прев. 58/2013 и Пзз. 1/2013 од 09.05.2013. повређено је право тужиоца Илије Девића на једнакост оружја.

Подносилац уставне жалбе предлаже да Уставни суд Републике Србије истовремено са одлучивањем о поднетој уставној жалби, одлучи и о поднетој **ИНИЦИЈАТИВУ** за оцену уставности чл. 14. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 57/89 и „Сл. лист СРЈ“, бр. 31/93 и „Сл. лист СЦГ“, бр. 1/2003 – Уставна повеља – у даљем тексту: ЗОО) коју је Уставном суду РС поднео Илија Девић и која је заведена под Иуз 162/2019 од 26.08.2019. имајући у виду да се и у наведеној Иницијативи, као и у уставној

жалби расправља о повезаним правним питањима повреде правила конкуренције, питања надлежности за одлучивање о повреди правила конкуренције, начину утврђивања повреде правила конкуренције и поступку одлучивања о повреди правила конкуренције.

Ђ)Захтев о коме Уставни суд треба да одлучи

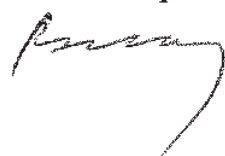
Подносилац уставне жалбе предлаже да Уставни суд Србије донесе следећу:

ОДЛУКУ

1. Усваја се уставна жалба Илије Девића из Београда, ул. Виле Равијојле 9 и утврђује се да је пресудом Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021. повређено право подносиоца уставне жалбе Илије Девића на право на правично суђење и право на имовину, која су зајемчена чл. 32. ст. 1. и 58. ст. 1. Устава Републике Србије.
2. Поништава се пресуда Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021.
3. Налаже се Врховном касационом суду да понови поступаак у предмету Рев. 1980/2019 и поново одлучи о изјављеној ревизији коју је поднео тужилац Илија Девић против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1556/18 од 09.10.2018. у року од 60 дана од дана достављања ове одлуке.

Београд, 25.10.2021.

Подносилац уставне жалбе
Пуномоћник Илије Девића
Владимир Љ. Добрић, адв.

ВЛАДИМИР Љ. ДОБРИЋ
АДВОКАТ
11000 БЕОГРАД, Београдска 15
Телефон: (011) 2697-514
Моб: 064 1133-859

ПРИЛОЖЕНА ДОКУМЕНТА:

1. Пуномоћје за подношење уставне жалбе,
2. Пресуда Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021.
3. Пресуда Вишег суда у Новом Саду П. 249/2011 од 27.12.2017.
4. Жалба на првостепену пресуду од 13.02.2018.

5. Допуна жалбе на првостепену пресуду од 17.02.2018.
6. Пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж. 1556/18 од 09.10.2018.
7. Ревизија од 14.12.2018.
8. Поднесак тужиоца у вези ревизије од 19.07.2019.
9. Поднесак тужиоца у вези ревизије од 27.08.2019.
10. Решење Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-2597/05 од 21.10.2005. године (одобрење за изградњу сервиса за аутобусе), које је измењено решењем Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове решењем бр. V-351-2597/05 од 26.11.2007. године,
11. Решење Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-199/07 од 23.01.2007. године (одобрење за изградњу аутобуске станице са пратећим садржајем),
12. Решење Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-2725/05 од 18.06.2007. године (употребна дозвола за аутобуску станицу) које је измењено решењем Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-2725/05 од 07.11.2007. године
13. Решење Града Новог Сада, Градске управе за урбанизам и стамбене послове бр. V-351-7364/06 од 05.03.2008. године (употребна дозвола за сервис).
14. Писмо о намерама од 01.02.2005. године
15. Одговор Града Новог Сада од 20.06.2005. године
16. Одлука од 03.03.2006. Скупштине Града Новог Сада о измени и допуни Генералног план Града Новог Сада до 2021.
17. Извод из Одлуке о изменама и допунама Генералног плана Града Новог Сада до 2021. објављене у „Службеном листу града Новог Сада“ бр. 10. од 14.4.2006. године у делу који се односи на измештање аутобуске станице на кат. парцелу 3351 КО Нови Сад 1.
18. Уговор од 08.05.2006.
19. Извештај Савета за борбу против корупције под називом „Међународни арбитражни спорови у процесу приватизације и штетно поступање Агенције за приватизацију“ под 72 бр. 733-00-5789/2012 од 06.09.2012. године (извод)
20. Оглас о продаји аутобуске станице и приговор Илије Девећа, одговор суда којим се одбија приговор
21. Приговор Илије Девећа на Обавештење о намери, плану, начину и роковима продаје имовине од 27.01.2021.
22. Решење Привредног апелационог суда 8. Пвж. 278/21 од 22.09.2021.
23. Решење Привредног апелационог суда 8. Пвж. 413/21 од 22.09.2021.

24. Решење Привредног апелационог суда 8. Пвж 414/21 од 22.09.2021.
25. Решење о извршењу Четвртог општинског суда у Београду И. бр. 17287/08 од 26.02.2008.
26. Пресуда Вишег суда у Београду 9 П. 1535/18 од 11.02.2020.
27. Пресуда Вишег суда у Београду 17. П. 19832/18 од 23.12.2019.
28. Пресуда Апелационог суда у Београду Гж. 2289/20 од 23.09.2020.
29. Решење Привредног суда у Београду 9 П. 4172/2020 од 09.07.2021.
30. Жалба Анђелке Девић од 19.08.2021.
31. Решење Привредног апелационог суда 5 Пж 8144/21 од 23.09.2021.
32. Тужба Анђелке Девић од 10.06.2021.
33. Решење Привредног суда у Новом Саду 6 П. 1569/2021 од 25.06.2021.
34. Решење Привредног апелационог суда 2 Пж. 6864/21 од 26.08.2021.
35. Решење Врховног касационог суда Рев. 519/2019 од 22.02.2019.
36. Поднесак тужиоца са поднегом Иницијативом Иуз 162/2019. од 27.08.2018.
37. Допис Врховном касационом суду од 28.08.2020.
38. Одговор Врховног касационог суда од 10.09.2020.
39. Поновни допис Врховном касационом суду од 15.10.2020.
40. Одлука Привредне коморе Србије, Удружења за саобраћај и телекомуникације, Групација за превоз путника у друмском саобраћају и аутобуске станице 37 бр. 84/157 од 11.09.2008.
41. Пресуда Врховног касационог суда Прев. 246/2017 од 28.12.2017.
42. Решење Апелационог суда у Београду Гж. 1370/2018 од 01.03.2018.
43. Пресуда Врховног касационог суда Узп. 390/2010(2) од 28.10.2011.
44. Пресуда Врховног касационог суда Узп. 458/2011 од 26.11.2012.
45. Пресуда Врховног суда Рев. 514/12 од 20.06.2012.
46. Допис Агенције за борбу против корупције бр. 014-08-07-00-4/2010 од 12.08.2013. године упућен Врховном касационом суду

Коришћени случајеви из праксе Европског суда за људска права:

1. *Korecký v. Slovakia*, случај бр. 44912/98, одлука из 2004, параграф 46. и 47.
2. *Pine Valley Developments Ltd and Others v. Ireland*, случај бр. 12742/87, одлука из 1991. Серија А бр.222, параграф 23, 51
3. *Stretch v. the United Kingdom*, случај бр. 44277/98, одлука из 2003, параграф 35,
4. *Saggio v. Italy*, случај бр. 41879/98, одлука из 2001
5. *Dangeville v. France*, случај бр. 36677/97, одлука из 2002

6. *Gorraiz Lizarraga and Others v. Spain*, случај 62543/00, одлука из 2004, параграф 35
7. *Brumărescu v. Romania* случај бр. 28342/95, одлука из 1999, параграф 50
8. *Monnat v. S Gorraiz Lizarraga and Others v. Spain*, случај 62543/00, одлука из 2004, параграф 38
9. *Monnat v. Switzerland*, случај бр. 73605/01, одлука из 2006, параграф 30-33
10. *Stukus and Others v. Poland*, случај 12534/03, одлука из 2008, параграф 35
11. *Ziętal v. Poland*, случај 64972/01, одлука из 2009, параграф 54- 59
12. *Siliadin v. France*, случај 73316/01, одлука из 2005, параграф 63
13. *Eckle v. Germany*, случај бр. 8130/78, одлука из 1982, параграф 66
14. *Gladysheva v. Russia*, случај бр.7097/10, одлука из 06.12.2011, параграф 79-80.
15. *Предузеће Кин-Стиб и Мајкић против Србије*, представка бр. 12312/05, одлука је објављена у „Службеном гласнику РС“, бр. 33/2010 од 18.05.2010
16. *Piersack v. Belgium* (Article 50), Series A no. 85 одлука из 1984, параграф 12,
17. *Tchitchinadze v. Georgia*, случај бр. 18156/05, параграф 69, одлука из 2010;
18. *Fener Rum Patrikliği (Ecumenical Patriarchy) v. Turkey (just satisfaction)*, случај бр 14340/05, 198, одлука из 2010, параграф 35,
19. *Stoycheva v. Bulgaria*, случај бр. 43590/04, одлука из 2011
20. *Marckx v. Belgium*, случај бр. 6833/74, параграф 63, одлука из 1979,
21. *Gasus Dosier und Fördertechnik GmbH v. Holand* случај бр. 15375/09, одлука из 1995
22. *Pine Valley Developments and Others v. Ireland* случај бр. 12742/87, одлука из 1991
23. *Stretch v. United Kingdom*, случај бр. 44277/98, одлука из 2003.
24. *Saggiov. Italy*, случај бр. 41879/98, одлука из 2001
25. *Pressos Compania Naviera S.A. and Others v. Belgium* случај 17849/91, одлука из 1995
26. *Bramelid v. Sweden* случај бр. 8588/79, одлука из 1983)
27. *Malmstrom v. Sweden* случај бр. 8589/79, одлука из 1982
28. *Sovtransavto Holding v. Ukraine* случај 48553/99, одлука из 2003
29. *Tre Traktörer Aktiebolag v. Sweden* случај бр. 10873/84, 4/1988/148/202, A/159, одлука из 1989

30. *Fredin v. Sweden*, случај бр. 12033/86, одлука из 1991
31. *Iatridis v. Greece*, случај бр. 31107/96, одлука из 1999
32. *Chassagnou and Others v. France*, случај бр. 28443/95 одлука из 1999
33. *Müller v. Austria*, случај бр. 5849/72, одлука из 1974
34. *Fredin v. Sweden*, случај бр. 18928/91, одлука из 1991, параграф 60-61
35. *Bramelid v. Sweden* и *Malmstrom v. Sweden*, случајеви бр.8588/79 и 8589/79, одлука из 1984
36. *Sporrong and Lönnroth v. Sweden*, случај бр. 7152/75, одлука из 1982, параграф 69.
37. *James and Others v. the United Kingdom*, случај бр. 8793/79, одлука из 1986. параграф 50
38. *Tudor Tudor v. Romania*, случај 21911/03, одлука из 2009, параграфи 26-33
39. *Nejdet Şahin and Perihan Şahin v. Turkey*, случај бр. 13279/05, одлука из 2011, параграфи 59-96
40. *Albu and Others v. Romania*, случај бр. 34796/09, одлука из 2012, параграфи 35-44
41. *Atanasovski protiv Makedonije*, случај бр. 36815/03, одлука из 2010
42. *Vrabec and Others v. Slovakia*, случај бр. 31312/08, одлука из 2013, параграф 27
43. *Miragall Escolano and Others v. Spain*, случајеви 38366/97, 38688/97, 40777/98, 40843/98, 41015/98, 41400/98, 41446/98, 41484/98, 41487/98 и 41509/98, одлука из 2000
44. *Trevisanato v. Italy*, случај 32610/07, одлука из 2016. у предмету Ракић и други против Србије, представке бр. 47460/07, 49257/07, 49265/07, 1028/08, 11746/08, 14387/08, 15094/08, 16159/08, 18876/08, 18882/08, 18997/08, 22997/08, 23007/08, 23100/08, 23102/08, 26892/08, 26908/08, 29305/08, 29306/08, 29323/08, 29389/08, 30792/08, 30795/08, 31202/08, 31968/08, 32120/08, 32537/08, 32661/08, 32666/08 и 36079/08, одлука из 2010. параграф 43-44
45. *Ракић и други против Србије*, представке бр. 47460/07, 49257/07, 49265/07, 1028/08, 11746/08, 14387/08, 15094/08, 16159/08, 18876/08, 18882/08, 18997/08, 22997/08, 23007/08, 23100/08, 23102/08, 26892/08, 26908/08, 29305/08, 29306/08, 29323/08, 29389/08, 30792/08, 30795/08, 31202/08, 31968/08, 32120/08, 32537/08, 32661/08, 32666/08 и 36079/08, одлука из 2010. параграф 43-44

46. *Винчић против Србије*, случајеви 44698/06, 44700/06, 44722/06, 44725/06, 49388/06, 50034/06, 694/07, 757/07, 758/07, 3326/07, 3330/07, 5062/07, 8130/07, 9143/07, 9262/07, 9986/07, 11197/07, 11711/07, 13995/07, 14022/07, 20378/07, 20379/07, 20380/07, 20515/07, 23971/07, 50608/07, 50617/07, 4022/08, 4021/08, 29758/07 и 45249/07, одлука из 2009,
47. *Tudor Tudor против Румуније*, број 21911/03, одлука из 2009. параграф 29
48. *Jordan Jordanov и други против Бугарске*, број 23530/02, одлука из 2009. параграф 47
49. *Santos Pinto protiv Portugalije*, случај бр 39005/04, одлука из 2008
50. *Beian protiv Rumunije*, случај бр. 30658/05, одлука из 2007
51. *Golder v. The United Kingdom*, случај бр. 4451/70, одлука из 1975, параграф 36
52. *Le Compte, Van Leuven and De Meyerev. Belgium*, случај бр. 6878/75, 7238/75, одлука из 1981. параграфи 54–61
53. *Chevrol v. France*, случај бр. 49636/99, одлука из 2003, параграф 76-84
54. *Živilinskas v. Lithuania*, случај бр. 34096/02 одлука из 2006.
55. *Comingersoll S. A. v. Portugal*, случај бр. 35382/97, одлука из 2000, параграф 35
56. *Osman v. United Kingdom*, случај бр. 23452/94, одлука из 1998,
57. *Z and Others v. The United Kingdom*, случај бр. 29392/95, одлука из 2001
58. *Roche v. The United Kingdom*, случај бр. 32555/96, одлука из 2005-X (2006)
59. *Doorson v. the Netherlands*, одлука из 1996. параграф 67
60. *Khan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, случај бр. 35394/97, одлука из 2000., параграф 34
61. *P.G. i J.H. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, случај бр. 44787/98, одлука из 2001, параграф 76
62. *Allan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, случај бр. 48539/99, одлука из 2020. параграф 42
63. *Bykov v Russia*, случај бр. 4378/02, одлука из 2009.
64. *Jalloh v Germany*, случај бр. 54810/00, одлука из 2006. параграф 96
65. *Gäfgen v Germany*, случај бр. 22978/05, одлука из 2010. параграф 164
66. *Van Mechelen and Others v. the Netherlands*, случај бр. 21363/93, одлука из 1997, параграф 50
67. *Ruiz Torija v. Spain*, случај бр. 18390/91, одлука из 1994, параграфи 29-30
68. *Fomin v. Moldova*, случај бр. 36755/06, одлука из 2011, параграф 22-34

69. *Suominen v. Finland*, случај бр. 37801/97) 2003, параграфи 25-38
70. *Seryavin and others v. Ukraine*, случај бр. 4909/04, одлука из 2011, параграфи 55-62
71. *Canela Santiago v. Spain*, случај бр. 60350/00, одлука из 2001
72. *Quadrelli v. Italy* случај бр. 28168/95, одлука из 2000
73. *Brandstetter v. Austria* случајеви бр. 11170/84, 12876/87 и 13468/87, одлука из 1991, параграфи 66-67
74. *Szwabowic v. Sweden*, случај бр. 434/58, одлука из 1959
75. *Herbert Ofner v. Austria*, случај бр. 524/59, одлука из 1962
76. *Alois Hopfinger v. Austria* случај бр. 617/59, одлука из 1962
77. *Dombo Beheer BV v. Netherlands* случај бр. 14448/88, одлука из 1993
78. *Krcmar v. Czech Republic* случај бр. 35376/97, одлука из 2000.

Адвокати:

Владимир Љ. Добрић
Бранислав Маринковић

Душан М. Васиљевић
Ана Н. Деспотовић

ПУНОМОЋЈЕ

Овлашћујемо:

ВЛАДИМИРА Љ. ДОБРИЋА
адвоката из Београда, Бирчанинова бр.15.

да може заступати:

Илију Р. Девића из Београда, Виле Равијојле 9,

ради подношења Уставном суду Републике Србије:

Уставне жалбе

против пресуде Врховног касационог суда Рев. 1980/2019 од 21.01.2021

као и да може учествовати и предузимати све радње заступања пред свим државним органима, поводом поднете Уставне жалбе.

Пуномоћник је овлашћен у наше име и за наш рачун примати писмена, предузимати све радње заступања без ограничења које су у нашем интересу, све без наше даље сагласности и присутности, а све његове радње признајемо као своје.

У поступку може учествовати и адвокати Бранислав Маринковић, Душан Васиљевић и Ана Деспотовић сви из Београда, Бирчанинова 15.

Београд, 25.10.2021. г.

Давалац пуномоћја

Илију Р Девића из Београда
ЈМБГ 2507952880033